Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1256 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՄԱՐՏ 1888 (Ն· Տ·) 22 ՄԱՐՏ 1888 10 ՐԷՃԷՊ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده (آره‌ولق
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	160
»	»	Վեցամսեայ	»	»	80
»	»	Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց	»	եւ օտարական Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց	համար	եւ օտարական Թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ,		տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է․ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր․

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 ՄԱՐՏ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ՖՐԱՆՍԱ

ԽՆԴԻՐ ԶՕՐԱՎԱՐ ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ

Թողունք պահ մը Գերմանիոյ գործերը, վայրկեան մը մոռնանք Վիլհէլմ կայսրն և իւր արարք, եւ աչքերնիս դարձունենք դէպ ի Ֆրանսա, ուր արտասովոր տեսարաններ կը պարզուին, որք ցաւ պէտք է պատճառեն Ֆրանսայի համակրողաց։

Մինչ Գերմանիա կը թաղէ մեծանուն և մեծագործ կայսր մը, և կ'ողջունէ նոր վեհապետ մը որ ազգային բարգաւաճման նոր և իմաստուն ծրագիր մը կը պարզէ, Ֆրանսա կը զբաղի փառասէր զօրապետի մը խնդրովը, որ այժմեան հանրապետական դրութեան տեւականութեան վրայ ծանր կասկածներ կուտայ։

Զօր. Պուլանժէ երիտասարդ և գեղեցիկ զօրական մ'է, փայլուն համազգեստով և փետրաւոր բարձր գլխարկով։ Թէեւ ֆրանքգերման պատերազմին մէջ երեւելի դեր մը չկատարեց, բայց քանի մը անգամներ քաջապէս վիրաւորեցաւ, և Ֆրանսա որ երբեմն Մեծին Նաբոլէոնի եզական յաղթանակներովը կը հրապուրուէր, հիմակ ա՛յնչափ քիչով կը գոհանայ որ Պուլանժէի մէն մի վէրքն իբրեւ մէկ մէկ մեծագործութիւն կը նըկատէ։ Զօր. Պուլանժէ խոշոր սեւ ձի մը ունի, որ շատ գեղեցիկ զարդարուած է։ Երբ այս ձիուն վրայ նստի, Պուլանժէ կանանց խելքը կը թռցունէ, և կիներէն տարբերութիւն չունեցող հասարակ ժողովուրդն ալ ապուշ ապուշ նայելով անոր, կ'ըսէ․ «Ահա՛ մեզ պէտք եղած մարդը»։ Տասն կամ քսան փարայի կենդանագրեր և կենսագրութիւններ Պուլանժէ զօրավարի՝ հարիւր հազարաւոր օրինակներով վաճառեցան ու կը վաճառին գաւառներու և գիւղերու մէջ։ «Հանրապետութիւնը թոյլ, անազդեցիկ կառավարութիւն է, երկրին պատիւն ըստ արժանւոյն չի պաշտպաներ, Ալզաս-Լոռէնն ետ առնլու յոյս չընծայեր, առեւտրական և արհեստական գործերու աճման միջոց չի տար։ Աւելի զօրաւոր, աւելի կորովալի կառավարութիւն մը պէտք է, և այս ալ Պուլանժէ զօրավարին օրով միայն հնարելի է»։—Այսպէս կը մտածեն այսօր շատ մը Ֆրանսացիներ, մանաւանդ գիւղերու մէջ, և ապացոյցն այն է որ երեսփոխանական վերջին մի քանի ընտրութեանց մէջ 55,000 քուէներ տըրուեցան Պուլանժէ զօրավարին, որ իբրեւ զօրավար չէր կրնար բնաւ Խորհրդարանի անդամ լինել։ Բայց գործօն մասնախումբ մը կ'աշխատի քաղաքական բարձր դիրք մը տալ Պուլանժէի։ Կ'ուզուի ժողովրդային ուղղակի քուէարկութեամբ Հանրապետութեան Նախագահ ընել զայն, Նախագահական պաշտօնէն աւելի դիկտատորական պաշտօնով, նման Լուի Նաբոլէոն Իշխանի Նախագահութեան, որ քայլ մ'եղաւ դէպ յԵրրորդ Կայսրութիւնն։ Այս պուլանժէական մասնախումբ կը գործէ եղեր իբր թէ առանց զօրավարին հաւանութեան, որովհետեւ զօրավարը թոյլ հերքում մը տուաւ։ Պուլանժէական խմբակը Քօքարտ անունով լրագիր մ'ալ հրատարակեց, որ կը հաչակէ թէ իւր պաշտօն պիտի լինի ժողովրդականացնել Պուլանժէի անունը, ժողովրդային ընդհանուր քուէի ներկայացնել անոր անունն, և աշխատիլ ֆրանսական Տէրութեան Պետ ընտրել տալու զնա, իբրեւ լաւագոյն միջոց վաղ ընդ փոյթ ի գործ դնելու ժողովրդային ներքին բարենորոգումներն և Ֆրանսայի փառքն ու պատիւը բարձրացնելու յաչս օտար երկրաց։

Մինչ իւր կուսակիցք այսպիսի աղմուկ մը կը յարուցանէին իւր անուան շուրջ, Պուլանժէ զօրավարն ալ հանդարտ կեցած չունէր։ Պատերազմական Նախարար Զօր. Լօժրօ Հանրապետութեան Նախագահին կը տեղեկագրէ հետեւեալ հետաքրքրաշարժ իրողութիւնները․

«Փետր. ամսուն մէջ, ԺԳ. զօրաբանակի հրամատարն առանց նախարարական արտօնութեան Փարիզ եկած լինելով, իրեն գրաւոր հրաման տուի որ անմիջապէս իւր բանակետղը վերադառնայ։ Հետեւեալ օրը վերստին յիշեցուցի իրեն թէ զօրաբանակներու հրամատարք չեն կրնար իրենց պաշտօնատեղիէն մեկնիլ առանց նախարարական հրամանի։ Փետր. 25ին, Զօր. Պուլանժէ գրեց ինձ՝ Փարիզ գալու և չորս օր մնալու արտօնութիւն խնդրելով։ Պատասխանեցի փետր. 27 թուով թէ իւր այս վայրկենիս ի Փարիզ մնալը ցաւալի մեկնութեանց տեղի կրնայ տալ, ուստի չեմ կրնար խնդրած արտօնութիւնը տալ իրեն։ Այն միջոցին, քանի մը նահանգներու մէջ Զօր. Պուլանժէ երեսփոխանական ընտրելի առաջարկուած լինելով, հարցուցի իրեն թէ իւր հաւանութեամբն է որ կ'աշխատուի Երեսփոխան ընտրել զինք։ Հետեւեալ օրը Զօր. Պուլանժէ պատասխանեց թէ այդ մասին տեղեկութիւն չունի բնաւ։ Փետր. 28ին հեռագրաւ վերստին արտօնութիւն խնդրեց Փարիզ գալու, բայց պատասխանեցի թէ այն պատճառներն որովք յառաջագոյն մերժած էի իւր խնդիր՝ չեն կորուսած իրենց արժէքը։

«Հակառակ այս բացորոշ հրամաններու, Զօր. Պուլանժէ երիցս Փարիզ եկաւ․ փետր. 24ին, մարտ 2ին, և 10ին, վերջին երկու անգամուն ծըպտեալ, կապոյտ ակնոցներով և կաղութիւն կեղծելով։

«Մարտ 12ին, Զօր. Պուլանժէէ ստացայ նամակ մը մարտ 9 թուով՝ ԺԳ զօրաբանակի կեդրոնավայրէն՝ Քլէրմօն-Ֆէռանէ, նամակ որ սակայն մարտ 11ին կը մեկնէր այդ քաղաքէն, և որով զօրավարն արտօնութիւն կը խնդրէր Փարիզ գալու։

«Այս իրողութիւններէ կ'երեւի թէ Զօր. Պուլանժէ, իւր պաշտօնատեղիէն չմեկնելու համար տրուած բացորոշ հրամաններն առ ոչինչ գրելով, երիցս Փարիզ եկած է։

«Կարգապահութեան այս պակասութիւնք մանաւանդ ծանր են այն պատճառաւ որ զանոնք գործողն է զօրապետ մը, որ պաշտօնն է կանոնադրերն յարգել տալ իրեն սահմանեալ պաշտօնական շրջանակին մէջ։

«Զօր. Պուլանժէ անցեալ հոկտ. ամսուն մէջ արդէն նմանօրինակ թերութեան համար խիստ պատժոյ մը ենթարկուած լինելով, յորմէ չէ խրատուած, կը խնդրեմ որ այս զօրավարը պաշտօնազուրկ ընելով զինուորական գործօն ծառայութենէ դադրեցնէք։»

Նախագահ Պ. Քառնօ վաւերացուց պատերազմական նախարարին առաջարկն, և Զօր. Պուլանժէ պաշտօնանկ եղաւ, և զրկուեցաւ իւր հրամատարի թոշակին երեք հինգերորդ մասէն, ինչպէս և իւր համազգեստէն, ի բաց առեալ երբ կոչուի զինուորական իշխանութեան առջեւ ներկայանալու։

Կ'երեւի թէ Պուլանժէ զօրավարին և իւր բարեկամաց արարք աւելի խիստ տնօրինութիւն մը կը պահանջեն, զի Հաւասիրն երեկ ծանոյց թէ կառավարութիւնն ուրիշ տնօրինութիւններ ալ ի գործ պիտի դնէ Պուլանժէ զօրավարին դէմ, զորս Նախարարապետ Պ. Դիռառ պիտի ծանուցանէ Խորհրդարանին։

Պուլանժէական խմբակը բողոք բարձաւ կառավարութեան այս խստութեանց դէմ, և հրաւէր ուղղեց ժողովրդեան՝ իւր քուէով պախարակել կառավարութեան ընթացքն և բարձրացնել զՊուլանժէ։ Քանի մը մասնակի ընտրութիւնք կան, և պուլանժէական մասնախումբն ընտրողներուն շրջաբերական ուղղելով, ընտրելի առաջարկած է զՊուլանժէ։ Արդարեւ զօրապետ մը, պաշտօնաւոր լինի թէ անպաշտօն, չի կրնար Երեսփոխան ընտրուիլ, բայց կ'ուզուի իբր թէ ժողովրդային հոսանք մը յառաջ բերել ի նպաստ զօրավարին, և Խորհրդարանին դրած օրէնքէն և կառավարութեան որոշած տնօրինութիւններէն վեր Ազգին կամքն հռչակել։

Հանրապետականք ցաւով ու զայրոյթով իսկ հակահանրապետական կուսակցութիւնք զուարճութեամբ կը դիտեն այս եղելութիւններ։ Միապետականք կ'ըսեն թէ Պուլանժէի պէս միակ անձի մը նոյն իսկ հանրապետական ժողովրդեան կողմէ ընծայեալ այս մեծարանք ապացոյց են թէ ֆրանսացի ժողովուրդը սրտով միապետական է ու միապետական պիտի մնայ։ Ծայրայեղ Ջախակողմը կամ Պ. Քլէմանսոյի կուսակցութիւնն, որ հանրապետական վարչութեան վարկը կոտրելու համար քիչ բան չէ ըրած, այս պուլանժէական շարժմանց պատճառաւ նոյն իսկ Հանրապետութեան դատը վտանգեալ տեսնելով, կը դատապարտէ բախտախնդիր զօրավարին կուսակցաց արարքը։ Բայց Պ. Ռոշֆոռ և ուրիշ ծայրայեղներ, որք միշտ միապետութեան և դիկտատորութեան դէմ գրած ու խօսած էին, Պուլանժէի Հանրապետութեան Նախագահ կամ Դիկտատոր լինելուն մէջ միայն կը գտնեն Ֆրանսայի փրկութիւնը։

Գործին ցաւալի կողմն այն է որ Զօր. Պուլանժէ յօժարակամ կ'ենթարկի հանրապետական կառավարութեան պատիժներուն՝ իբրեւ զոհ ներկայանալու համար ազգին։ Իւր անուան շուրջ եղած ու դարձած բաները, գէշ թէ աղէկ, իւր համբաւը կ'աւելցնեն։ Առանց երեւելի գործ մը կատարած լինելու, առանց միակ յաղթութիւն մը տարած լինելու հայրենեաց թշնամիներու վրայ, Պուլանժէ իբրեւ նոր իմն Նաբոլէոն ժողովրդականութիւն կը ստանայ։ Կը գուշակուի թէ, այս ընթացքով, առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ հարիւր հազարաւոր քուէներ պիտի ստանայ, և փորձանք մը պիտի լինի Երրորդ Հանրապետութեան, ինչպէս Լուի Նաբոլէոն եղաւ Երկրորդ Հանրապետութեան, և ինչպէս Նաբոլէոն Բոնաբարդ եղաւ Առաջին Հանրապետութեան։ Այս դէպքեր և այս պատահականութիւններ բնականապէս աշխարհի ուշադրութիւնը վերստին Ֆրանսայի վրայ կը դարձնեն։ Ֆրանսայի ժողովրդեան ծանուցեալ փոփոխամտութիւնն արդեօք ի՞նչ նոր և անակնկալ տեսարաններ կը պատրաստէ աշխարհի հետաքրքրութեան։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ

Գերմանիոյ նոր կայսեր Սան Ռէմոյէ յանկարծ Պերլին վերադառնալն, որ ցայս վայր դէշ հետեւանք մը չունեցաւ իւր առողջութեան համար, եւ կառավարութեան ղեկն ազդուապէս ձեռք առնուլն, և առ իւր ժողովուրդն և առ իւր Նախարարապետն ուղղած վսեմ յայտարարութիւնները՝ գրեթէ մոռցնել տուին թէ այս աշխատասէր և զուարթամիտ վեհապետ դատապարտեալ մարդ մ'է, կը տառապի անբուժելի հիւանդութենէ մը, և այն մարդն է՝ ի մի բան՝ որ օրերն համրուած էին մինչ ի Սան-Ռէմօ կը գտնուէր։ Տքթ. Մաքէնզի անգամ, որ ցարդ կը պնդէր թէ հիւանդութիւնը քաղցկեղ չէ, վերջին տեղեկագիր մը ստորագրեց ի Սան Ռէմօ, յայտարարելով թէ իւր գերման պաշտօնակիցներուն համամիտ է հիւանդութեան բնութեան վրայ։ Այս անողոք ճշմարտութիւններն աշխարհի յիշեցնելու հոգն ստանձնեց Գերմանիոյ կառավարական մամուլը. զի ահա Քէօլնիշէ Զայթունկ, որ Պիզմարք Իշխանէն կը ներշնչուի նոյնպէս Տ. Ա. Զայթունկի պէս, խոշոր տառերով հեռագիր մը հրատարակեց Պերլինէ, ծանուցանող թէ պէտք չէ սին յոյսեր տածել նոր կայսեր առողջական վիճակին վրայ, և թէ Սըր Մօրըլ Մաքէնզի եւս խոստովանած է որ հիւանդութիւնը մեծ յառաջդիմութիւններ ըրած և անբուժելի դարձած է։ Քէօլնիշէ Զայթունկին Պերլինի թղթակիցն առերեւոյթ եւ առժամանակեայ բան մը կը համարի Ֆրետերիկ կայսեր ցուցած կորովն ու աշխատասիրութիւնն։—Այս տխուր ճշմարտութիւնք հանրածանօթ էին սակայն։ Ի՞նչ է պատճառն որ Պիզմարքեան թերթը զանոնք անգամ մ'եւս կը յիշեցնէ։ Կ'երեւի թէ խոշոր տառերով տպուած այս հեռագիր ազդարարութիւն մ'է ուղղեալ առ ազգն և առ նոյն ինքն կայսրն, յիշեցնող թէ այժմեան կայսրութիւնը կարճատեւ և վաղանցիկ բան մ'է, որոյ միջոցին պէտք չէ յուսալ կամ սկսիլ արմատական վերանորոգումներ և կարեւոր փոփոխութիւններ նախարարաց և բարձրաստիճան պաշտօնատարաց մէջ։ Այս եզրակացութեան կուգանք մանաւանդ սա պարբերութիւնը կարդալով Քէօլնիշէ Զայթունկի հեռագրին կից․ «Մեր հիւանդ կայսրն, որ ազնիւ և իմաստուն լեզուաւ գերման ժողովրդեան բացատրեց իւր հասուն խորհրդածութիւններ, բնաւ չուզեր կառավարական սկզբանց տեւականութեան վնասել՝ վտանգաւոր փոփոխութեամբք։ Կացութիւնն այնպէս է որ ո՛չ հիմակ ո՛չ ալ յետ այսօրիկ պէտք չէ ակնկալել մեր կառավարական հաստատութեանց վերակազմութիւններ, կամ պաշտօնէից փոփոխութիւններ։»

Ասկէ կը հասկցուի թէ Պիզմարք Իշխան պարզապէս կ'ըսէ Ֆրետերիկ կայսեր թէ իւր կառավարական տեսութիւններն իրեն պահէ և բանի չդպչի, քանի որ իւր օրեր համրուած են։—Շատ խղճալի իշխանութիւն արդարեւ, մտածելով մանաւանդ թէ ո՛րչափ մեծ յոյսեր դրուած են Ֆրետերիկ կայսեր վրայ։

Որոշուած է որ գահաժառանգ Վիլհէլմ Իշխան իւր հօր օգնէ կառավարութեան ընթացիկ գործոց տնօրինման մէջ․ իսկ Ֆրետերիկ կայսրը պիտի վարէ ընդհանուր աշխարհավարութիւնը։

—Վիէննա, 15 մարտ, առ. թղ.

Ի Վիէննա ընդհանուր տպաւորութիւնն է թէ ըզգալի փոփոխութիւն տեղի ունեցած է Երրեակ Նիզակակցութեան մէջ, թէեւ Պ. Պիզմարքի և Պ. Քալնոքիի մէջեւ հեռագրաց փոխանակութիւն մ'եղաւ, հաստատող թէ կայսեր մահուամբ բնաւ փոփոխութիւն տեղի չէ ունեցած, բայց ո՛չ նուազ ճշմարիտ է թէ, մինչ Վիլհէլմ կայսր ջերմ պաշտպան էր աւստրիական նիզակակցութեան, և համակրանաց նորանոր փորձեր կուտար Աւստրիոյ կայսերական գերդաստանին, Ֆրետերիկ Գ., առանց թշնամի լինելու Աւստրիոյ, աւելի պաղութեամբ կը նայի արեւելեան գործոց վրայ, և իւր հօր չափ կարեւորութիւն չի տար պալքանեան թերակղզւոյն մէջ աւստրիական առաւելապաշտութեան։ Պիզմարք Իշխանէն աւելի Ֆրետերիկ կայսր կ'ըսէ թէ բովանդակ Արեւելեան Խնդիրը չարժեր բրուսիացի զինուորի մը ոսկորը։ Ֆրետերիկ կայսրը կը համակրի Իտալիոյ, որոյ թագաւորն իւր մտերիմն է 1868է ի վեր. կը համակրի Անգլիոյ, որոյ Թագուհւոյն դուստրն է այսօր Գերմանիոյ կայսրուհին, եւ թէպէտ զարմանալի բայց ճշմարիտ է թէ նոր կայսրը կը համակրի նաեւ Ֆրանսայի, որուն հետ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել պիտի փորձէ։ Աւստրիա չորրորդ տեղը միայն կը բռնէ նոր կայսեր համակրանաց մէջ, այնպէս որ Գերմանիոյ աջակցութեան վստահելով Ռուսիոյ հետ կռուի բռնուելէ առաջ Աւստրիա աղէկ մը մտածելու հարկին մէջ կը գտնուի այժմ։

«Առանց պատճառի չէ որ Ֆրետերիկ կայսր, առ Պիզմարք Իշխան ուղղած յայտագրոյն մէջ, բնաւ չի յիշեր Աւստրիոյ հետ գերմանական նիզակակցութիւնն։»

Օրուան կարեւոր լուրերէն մին սա է թէ Ռուսիոյ գահաժառանգ կայսրորդին ի մօտոյ պիտի նշանուի Չեռնակորայի Նիքիթա Իշխանին դստեր՝ Օր. Միլիձայի հետ, որ Ռուսիոյ մէջ ստացած է իւր դաստիարակութիւն։ Աղեքսանդր Գ. որոշեր է որ Ռուսիոյ գահաժառանգներն այսուհետեւ ուղղափառ եկեղեցւոյ պատկանող իշխանուհիներու հետ ամուսնանան, և այս մասին յօդուած մը պիտի աւելցուի եղեր կայսերական գերդաստանի անդամոց վերաբերեալ հիմնական օրինաց վրայ։ Ցայս վայր Ռուսիոյ գահաժառանգները կ'ամուսնանային լուտերական կամ կալվինական բողոքական իշխանուհիներու հետ, որք պսակադրութեան օրէն յառաջ օրթոտոքս եկեղեցւոյ ծոցը կ'ընդունուէին նոր մկրտութեամբ։ Բայց յետ այսօրիկ, Ռուսիոյ գահաժառանգները պէտք է ամուսին ընտրեն Ռուսիոյ, Սերպիոյ, Ռումանիոյ, Չեռնակորայի կամ Յունաստանի իշխանուհեաց մէջէն։ Պուլկարիա եւս օրթոտոքս պետութիւն մ'է, բայց տակաւին իշխանուհիներ ունենալու վիճակին չէ հասած։

Պ. Իբոլիդ Քառնօ, Հանրապետութեան Նախագահին հայրն, որ մահը ծանոյց հեռագիրը, կրտսերագոյն որդին էր հռչակաւոր Քառնոյի, «Առաջին Հանրապետութեան յաղթանակաց կազմակերպիչին»։ Պ. Ի. Քառնօ 1801ին ծնած էր, և երբ 1823ին Պուրպոնք աքսորեցին իւր հայր, անոր հետ ուղեւորեցաւ Եւրոպայի այլ և այլ կողմերն և յԱնգլիա։ 1839ին արմատական Երեսփոխան եղաւ, 1848ին կրթական նախարար. Նաբոլէոն Գ.ի Պետական Հարուածէն յետոյ մեկնեցաւ Ֆրանսայէն, և ի բացակայութեան Փարիզի Երեսփոխան ընտրեցաւ 1857ին. բայց զլացաւ հաւատարմութիւն երդնուլ կայսրութեան, որով չկրցաւ տիրանալ իւր երեսփոխանական աթոռոյն, որ թափուր հռչակեցաւ։ Բայց Փարիզի ընտրողք վերընտրեցին զՊ. Քառնօ, եւ դարձեալ մերժեց երդումն. 1864ին, երբ Հանրապետականք յանձն առին հաւատարմութիւն երդնուլ, Պ. Ի. Քառնօ անդամակցեցաւ Խորհրդարանին. 1869ին ընտրութեանց մէջ Պ. Կամպեթթայի դէմ մրցակից հանդիսանալով յաղթուեցաւ, բայց վերընտրեցաւ 1871ին, և երբ Ծերակոյտը վերահաստատուեցաւ, ինքն ալ ցկեանս անդամ անուանեցաւ, և Ծերակոյտին երիցագոյն անդամն էր վերջին ժամանակներս։ Քանի մը կտոր կենսագրական և քաղաքական հեղինակութիւններ ունի։

Հունգարիոյ մէջ ողողումներ տեղի ունեցան, որք հաղորդակցութիւններն ընդհատեցին և ծանր վնասներ պատճառեցին, մանաւանդ Բրեսպուրկի եւ Փրաւզէնպուրկի գաւառաց մէջ։ Զօրքերը կոչուեցան վերաշինելու գետերուն խորտակեալ պատուարները։

—)(48)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ԲՈՒԱԿՕԲԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

—Այդ պարագայն իմ ձեռնհասութենէս վեր խնդիր մ'է, ուստի յանձն չեմ առնուր վճիռ տալ, ըսաւ տօքթէօռն։ Ես այս մարդուն կը հետաքրքրուիմ իբր բժըշկական ուսումնասիրութեան առարկայի մը․․․ եւ այս պատճառաւ է որ կ'ուզեմ ձեր տունը փոխադրել տալ զնա այն խոր քնոյ միջոցին որուն մէջ կը թաղուի ամեն իրիկուն։

—Ի՞նչ նպատակաւ։

—Կը հանուեցունեն եւ անկողնոյն մէջ կը պառկեցունեն զնա։ Ապա, վերցնելով այն հագուստները զորս կը կրեր արկածի երեկոյին, անկողնոյն քով կը դնեն իւր սպասահանդերձն, եւ յաջորդ առաւօտուն սովորական ժամուն ձեր զանգակը կը հնչեցունէք զայն կոչելու համար։ Եթէ յիշած գրքիս մէջ կարդացած գիտողութիւնս ճըշմարիտ է, սպասաւորը՝ զանգակին ձայնն առնլով իւր տիրոջ պիտի ներկայանայ։

—«Հազար ու մէկ գիշերներու» մէջ այդ տեսակ պատմութիւն մը կայ Քնացողին զարթնումը․․․ զոր մինչեւ իսկ օբէրայի վերածած են, Եթէ Թագաւոր լինէի անուամբ։

—Գրեթէ միեւնոյն պատմութիւնն․․․ յեղաշրջեալ․ թէ՛ արեւելեան վէպին և թէ՛ Ադոլֆ Ադամի օբէրային մէջ բեռնակիր մը՝ քնացած միջոցին՝ թագաւորին հրամանաւ արքունի պալատը կը փոխադրուի եւ ի զարթնուլն ինքզինքն իբր վեհապետ կ'երեւակայէ։ Ներկայ պարագային մէջ գլխովին հակառակն է։ Մեր քնացողը, երկարատեւ երազէ մը յետոյ, արթննալով ինքզինքն ըստ առաջնոյն սպասաւոր պիտի գտնէ եւ իւր ծառայութիւնը պիտի շարունակէ, իբր թէ ոչինչ պատահած լինէր։

—Այդ եղանակաւ մեր քննութեանց մէջ յառաջացած չենք լինիր, վասն զի չենք կըրնար գիտնալ թէ ի՛նչ ըրած է իւր բացակայութեան միջոցին։

—Ես հակառակը կը յուսամ։ Թերեւս անմիջապէս չյիշէ, բայց ժամանակ թողլով նմա որ բոլորովին սթափի եւ յետոյ ճարտարութեամբ հարցուփորձելով, կրնանք յիշողութիւնը զարթուցանել։

—Տեսակ մը գաղափար ալ այդ է, մըրմնջեց Ֆօռդէլ։

—Գաղափար մը զոր դժուար է գործադրութեան դնել, ըսաւ ոստիկանն ատամանցը մէջէն։ Այս մարդն հիւանդանոց ղըրկուած է Ոստիկանութեան հրամանաւ, հետեւաբար զայն պարոնին տունը փոխադրելու համար՝ գոնէ ոստիկանութեան վերատեսչին արտօնութեան պէտք կայ։ Կըրնամ խնդիրն յայտնել նմա, սակայն կը տարակուսիմ որ թոյլտուութիւն շնորհէ։

—Եթէ ես ինքս խնդրեմ այդ արտօնութիւնն, ինձ չի գլանար, ըսաւ բժիշկը, վասն զի պիտի բացատրեմ նմա թէ գիտութեան չափ դատական իշխանութիւնն եւս շահ ունի այս փորձի կատարման մէջ։

—Կրնայ լինել, գոչեց ոստիկանութեան պաշտօնեայն, եւ եթէ իմ պետս ինձ խորհուրդ հարցունելու պատիւն ընէր, պիտի ըսէի որ փորձը կատարուի։ Վերջապէս, այդպէս շարժելով, ոչինչ կը կորսնցնենք, վասն զի ապահով եմ որ այս տխմարը չպիտի խօսի բնաւ, ցորքան աստ մնայ։ Միայն թէ փոխադրութիւնը դիւրաւ չպիտի կատարուի։

—Ի՞նչ պատճառաւ․․․ գիշեր ժամանակ․․․ կառք մը․․․ եւ երկու հիւանդապահք՝ զայն վերցունելով պարոնին բնակարանը փոխադրելու համար․․․

—Ըսել կ'ուզէք երկու ոստիկաններ։ Եթէ վերատեսուչն արտօնութիւն տայ, այն պայմանաւ պիտի լինի որ մարդուն վրայ հսկենք։

—Ի՛նչ փոյթ, ըսաւ տօքթէօռը։

Ֆօռդէլ կը մտածէր թէ եղական հիւանդութեան մը այս գիտական ուսումնասիրութիւնն իրեն համար սկզբնաւորութիւն մը պիտի լինէր կարգ մը տաղտուկներու․ արդարեւ հաճոյական բան մը չէր իւր բնակարանն ոստիկանաց հսկողութեան ներքեւ առնուլն ինչպէս նաեւ իւր իսկ լրտեսուիլըն, որ անհաւանական չէր․ եւ այս տաղտուկներէն ազատելու համար, պատրաստ էր իրմէ գողցուած գումարէն շատ աւելի դրամ տալ։ Բայց դրամն ոչինչ կրնար ընել այս պարագային մէջ։ Ֆօռդէլ հարկադրեալ էր մինչեւ վերջը տոկալ այս կացութեան, եթէ չէր ուզեր կասկածելի երեւնալ, եւ կ'անիծէր բաղդն որ իւր ճանբուն վրայ դըրած էր այդ չափազանց եռանդուն ոստիկանը։ Ճակատագրի մէկ դիպուածն էր որ Պադիսդի գրպանէն գտած էին իւր տիրոջ այցետոմսը։

Ֆօռդէլ կը յիշէր թէ հրդեհին օրն, ի Շանզ-Էլիզէ շրջագայութեան երթալէ առաջ, այդ այցետոմսն իւր սպասաւորին տուած էր որպէս զի տանի յանձնէ զայն պաշտօնակցի մը որուն այցետոմսն ընդունած էր ինք։ Պադիսդ իւր քով պահած էր այդ այցետոմսն։ Հետեւաբար իւր տիրոջ յանձնարարութիւնը կատարելէ առաջ գընացած էր միանալ այն ստահակին կամ ստահակներուն հետ որք իրեն կ'սպասէին գինետուն երթալու համար։ Եւ որքան կը խորհէր իւր սպասաւորի արկածին վրայ, այնքան կը համոզուէր թէ գողութեան հեղինակը տարբեր անձ մ'էր։

Բայց առ այժմ ճըղուելիք կէտն այն չէր թէ Պադիսդ գողին մեղսակի՞ցն էր թէ զոհն, եւ Ֆռուառ կը փութար ժամ առաջ վերջ մը տալ հիւանդանոցի բակին մէջ կատարուած այս բանակցութեան։

Տարաբաղդ սպասաւորը տեղէն չէր շարժած եւ տօքթէօռը, խորհրդակցութիւնը վերջացունելէ առաջ, ուզեց մտանց քննութիւն մը կատարել։ Ուստի մերձեցաւ, իւր երկու խօսակցաց հետ, եւ ըսաւ նմա յանկարծ․

—Ինչպէ՞ս ես տեսնենք, Պադիսդ, տղաս։

Մարդն, որ անխօս մնացած էր, երբ իւր անունը տուած էր Ֆօռդէլ, սարսռաց երկրորդ անգամ լսելով իւր անունն որ կը հնչուէր հաստատ և յստակ ձայնով մը։ Մինչեւ իսկ ոտքի վրայ կանգնեցաւ եւ ըսաւ ատամանցը մէջէն․

—Պադի՞սդ ըսիք․․․ ես չեմ․․․ իմ անունս Ժան Պէրքէն է․․․ Պադիսդն օտար անուն մ'է զոր ինձ տուին։

—Օ՛, մըմնջեց ոստիկանը, նոր յայտնութիւնք կը լինին։

—Այո՛, պատասխանեց բժիշկը, քու սպասաւորի անունդ է այն։

—Ես սպասաւոր չեմ․․․ այլ հասութատու։

—Ո՛չ, սիրելիս, ըսաւ ոստիկանը, դու սպասաւոր ես եւ աւասիկ տէրդ․․․ Պ. Ֆօռդէլ․․․ լաւ կը ճանչնաս։

Ցնցողութեան շող մը փայլեցաւ Պադիսդի աչաց մէջ, այլ մարեցաւ իսկոյն, և հէգն սկսաւ մրմռալ․

—Ֆօռդէ՞լ․․․ ո՛չ․․․ չեմ ճանչնար։

—Լաֆիդ փողոցը գիտե՞ս։

—Այո՛․․․ յաճախ անկից անցած եմ։

—Դու հոն կը բնակէիր։

—Սխալ է․․․ ես ժամանակաւ Շիւշէդ փողոցը բնակած եմ երկար ժամանակ․․․ եւ յետոյ․․․ յետոյ, չեմ գիտեր․․․ Իօժէն ինքը գիտէ։

—Իօժէ՞ն․․․ ո՞վ է այդ Իօժէն ըսածդ։

—Իօժէն կ'ըսեմ ձեզ․․․ վարպետորդի խաբեբայ մը․․․ որքա՛ն ըմպելիք հրամցուցած է ինձ․․․ այսուհանդերձ լաւ տղայ մը։ Արդեօք ձեզ հե՞տ եկաւ․․․ կ'ուզէի տեսնել զայն։

—Հիմակ իւր տունը պիտի տանինք զքեզ, եթէ ուզես, փութաց ըսել ոստիկանն որ կը հրճուէր թէ վերջապէս հետք մը և տեղեկութիւն մը կը գտնէ։

—Իւր տունը՞․․․ չեմ գիտեր թէ ո՛ւր կը բնակի։

—Բայց գուցէ գիտես թէ ո՛ւր կը գտնուի։

—Այո՛․․․ վարը, Լա Շաբէլին կողմը․․․ փողոցին անունն․․․ ա՛հ․․․ Լա Կութ տ'Օռ փողոց․․․ անկիւնի գինետանին խանութը․․․ վերջին անգամ որ տեսայ զինքն, հոն էր։

—Վերջին անգամ ըսածդ ե՞րբ էր։

—Օր մը․․․ ո՛չ շատ առաջ․․․ կ'անձրեւէր․․․ կը յիշեմ թէ թրջուած էի։

—Ճիշդ է, ըսաւ ոստիկանը ցած ձայնիւ։ Օբէրա-Գօմիքն այրած միջոցին անընդհատ անձրեւեց։

—Ամենն այս չէ, յարեց Պադիսդ։ Երթանք Իօժէնը փնտռենք։ Հարկ է որ խօսիմ իրեն։

—Ի՞նչ պիտի ըսես նմա։

—Այնպիսի բաներ որք․․․ պիտի նեղացունեն զինքը։

—Զո՞վ։

Պադիսդ անշարժ մնաց, եւ, վայրկենական լռութենէ մը յետոյ, պատասխանեց վերջապէս․

—Չեմ յիշեր։

Եւ յարեց, խօսքն Ֆռուառին ուղղելով․

—Օգնէ՛ ինձ որ յիշեմ․․․ ես զքեզ չեմ ճանչնար, բայց կ'երեւակայեմ թէ անգամ մը տեսած եմ․․․ Իօժէնին հետ լինելու էր։

—Ո՛չ, ըսաւ Ֆօռդէլ ձայնը բարձրացնելով, իմ տունս տեսած ես զիս․․․ իմ ծառայութեանս մէջ էիր։

(Շարունակելի)

Պերլինէ քաշուած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Ֆրետերիք Գ. անցեալ ուրբաթ չէ կրցած ըստ սովորութեան հետեւիլ իւր հօր յուղարկաւորութեան. Թէեւ ինք շատ կը փափաքէր կատարել այս պարտաւորութիւն, բայց բժիշկները, մանաւանդ Տքդ. Մաքենզի, բացարձակ հակառակեցան։ Կայսրն ու կայսրուհին Շարլոդէնպուրկի դղեկին պատուհանէն դիտեցին թափօրին անցքը։

Հետեւեալ օրը, շաբաթ, կայսրն ու կայսրուհին ընդունեցին դեսպանները։ Ֆրետերիկ կայսրը շատ յարգանք ցուցուց Սաատուլլահ փաշային, բայց խիստ քիչ խօսեցաւ։ Գլխաւորապէս կայսրուհին խօսեցաւ դեսպաններուն հետ։

Մատրիտէ կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ կայսեր մահուան առթիւ Սպանիոյ ամեն կողմը սուգ կը բռնուի, և Խնամակալ-Թագուհւոյն կողմէ ի Պերլին ղրկուած և խորին ցաւ ու վշտակցութիւն արտայայտող հեռագրերը բովանդակ սպանիական ազգին Գերմանիոյ վրայ տածած համակրութեան ապացոյց են։

—Մարտ 9ին (Ն. Տ.), Վիլհէլմ կայսեր մահուան օրը, Պերլինի հեռագրատուներէն աշխարհի ամեն կողմն ուղղուեցան 36,615 հեռագրեր, 1,415,551 բառ պարունակող։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական Ժողովն երէկ նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Մագսուտ Սիմոն պէյի։

Կրօնական Ժողովն իւր մասին վաւերացուցած լինելով Կարնոյ առաջնորդական ընտրութիւնն յանձին Դերձակեան Դեր. Օրիստակէս եպիսկոպոսի, Քաղաքական Ժողովն ևս իւր մասին վաւերացուց զայդ ընտրութիւն որով Կարնոյ վիճակին առաջնորդ հռչակուեցաւ Դերձակեան Դեր. Օրիստակէս եպիսկոպոս։

Ժողովն զբաղեցաւ նաև այլ և այլ խնդիրներով։

Տիգրանակերտէն և Արղնիէն երկու նամակներ ստացած ենք որք դառնապէս կը գանգատին Արղնիի Բարձրահայեաց Ս. Աստուածածնի վանուց Վանահայր Փափազեան Տ. Յովհաննէս վարդապետի դէմ։ Այդ եկեղեցականն, երեսի վրայ թողած ամեն ազգային գործեր, իւր անձնական շահերը լոկ իրեն մտահոգութեան առարկայ ըրած է։ Այս ցաւալի կացութիւն արդէն սկսած է իւր տխուր հետեւանքներն ունենալ։ Արղնիի ազգային կացութիւնն անկերպարան վիճակի մը մէջ լինելէ զատ, ոմանք սկսած են պապականութեան դիմել, մինչեւ իսկ իրենց նուֆուսները զատելով կառավարութեան տոմարէն։ «Մենաստաններն եկեղեցականաց ոմանց ըղձից և հաճոյից համա՞ր կառուցեալ են թէ յօգուտ և ի վերաշինութիւն ազգին» կը գոչէ դառնութեամբ Արղնիի խեղճ նամակագիրը։

ԱԶԴ

Օրթագիւղի եկեղեցւոյն համար երաժիշտ դասատուի մը պէտք կայ, Փափագողք կրնան դիմել ամեն կիրակի առաւօտ նոյն գիւղի Թաղ. խորհրդարանը։

1616 3—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ նոյն Խորհրդոյ վճռաբեկ և վերաքննիչ ատեաններու առաջին օգնական անդամ Ալի պէյ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ գաղթականաց հիւանդանոցին պատուակալ երրորդ բժիշկ Տր. Ճօրճի էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Երուսաղեմայ հեռագրատան և թղթատարութեան տնօրէն Ալի Րիզա էֆէնտիի և տեղւոյն կառավարական պաշտօնատան դիւանապետ Մէհմէտ Սալիհ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Գարահիսարը Սահիպի առեւտրական դատարանին նախագահ Յովհաննէս էֆէնտիի, Պէրկամա գաւառակի նոտար ([illegible]) Շէվքէթ պէյի եւ Նարտէի օսմանեան հիւպատոսարանի թարգման Արիսթիտի էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գոսովայի և շրջակայից ընդհանուր հրամանատար Րէճէպ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ առողջապահական բժիշկ Տօքթէօռ Տուգայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բաղէշի նահանգին Մէքթուպճի Նաղըմ պէյի։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստի մէջ զբաղեցաւ տէրութեան ելմտացոյցի խնդրովն եւ մանրամասն քննութիւններ կատարեց։

—Ելմտական Նախարարութիւնն ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստած է ի մասին տէրութեան ելմտացոյցին և Բ. Դրան մատուցած է զայն։ Նոյն Նախարարութիւնն՝ ելմտական գործոց առթիւ ինչ ինչ բարեկարգութիւններ որոշած և նոցա գործադրութիւնը խնդրած է. Նմանապէս հաշուական գործողութեանց կանոնաւորութեան համար ալ բարեփոխումներ որոշած է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Դամասկոսի ծանուցեալ միջադէպը վերջնապէս կարգադրուած կը համարուի այս պահուս։ Կայս. պատուիրակ Րիզա պէյ և Ֆրանսայի պատուիրակ Պ. Էմպէր համաձայնութիւն գոյացուցեր են այս երկուշաբթի օր։ Մեծ Եպարքոսն և ֆրանսական դեսպանն այս առթիւ գիր մը ստորագրած են որուն համաձայն՝ Սուրիոյ կուսակալ Հաճի Նաշիտ փաշա ուրիշ պաշտօնի մը պիտի կոչուի և կ'ըսուի թէ նմա պիտի յաջորդէ Այտընի կուսակալ Նաղիֆ փաշա։ Միւս կողմէ ֆրանսական կառավարութիւնն ուրիշ տեղ պիտի փոխադրէ Դամասկոսի ֆրանսական հիւպատոսն, Պ. Բէրէժիէ։ Այս վերջինն առ առաւելն երկու կամ երեք շաբաթ պիտի մնայ ի Դամասկոս։

* *

Վերոյիշեալ համաձայնութեան գրոյն ստորագրուելէն մէկ ժամ յետոյ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին՝ ֆրանսական դեսպանատունն երթալով պաշտօնական այցելութիւն տուաւ Մոնդէպէլլօ կոմսին։ Այս տեսակցութեան միջոցին, Քեամիլ փաշա ծանոյց թէ իւր Վեհապետին կողմէ պաշտօն ունի Ն. Վեհափառութեան ցաւակցութիւնն յայտնել ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահին՝ Պ. Քառնօի հօր մահուան առթիւ։ Միեւնոյն ժամանակ յանձնարարուեր է Բարիզի օսմ. դեսպան Էսատ փաշային՝ Ն. Վեհափառութեան ցաւակցական զգացումներն արտայայտել Հանրապետութեան Նախագահին։

Մոնդէպէլլօ կոմսն այսօր Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը կ'երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն։

ՐԷՃԷՊ ՓԱՇԱ

Թէեւ զրոյց կը շրջի թէ Գոսովայի եւ շրջակայից ընդհանուր հրամանատար Րէճէպ փաշա, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, այս տեղ ուրիշ պաշտօնի մը պիտի կոչուի, սակայն Թարիք կ'իմանայ թէ Րէճէպ փաշա զինուորական ինչ ինչ խնդրոց համար միայն մայրաքաղաքս եկած է և թէ մէկ քանի շաբաթէն իւր պաշտօնատեղին պիտի վերադառնայ։

ՏԱՐԱՓՈԽԻԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Արեւելեան Րումէլիի Քէօփրիւ գիւղախմբին մէջ հիւանդութիւն մը երեւան ելած է ուսկից ցարդ երեք չորս հոգի մեռած են։

Սպարապետի Դրան կողմէ Տօքթէօռ Նաֆիլեան փաշա և առողջապահական վարչութեան կողմէ Տօքթէօռ Տուգա երէկ առաւօտ յիշեալ վայրը ղրկուեցան հիւանդութեան տեսակը ճըշդելու և մեռեալները քննելու համար։

Առողջապահական վարչութիւնը նոյնպէս Տօքթէօռ Օպէրմայէր անուն բժիշկը ղրկեց Սեւ ծովու եզերաց վրայ գտնուող Սիւզէպօլուի շրջակայ Ալթըմանը անուն տեղւոյն առողջապահական վիճակը քննելու համար։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ երկու պաշտօնեայք, մին Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղէն և միւսը Քարանթինայի վարչութենէն, երէկ առաւօտ կանուխ Պուրկազ ղրկուեցան քննելու համար տեղւոյն շրջակայից մէջ ծագած հիւանդութիւնն, որուն զոհ գացած էին մէկ օրուան մէջ հինգ հոգի։

ՇՔՈՏՐԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շքոտրայէն առնուած լրոց նայելով, օսմ. պատուիրակ Ճէմալ պէյ՝ որ Դատական Նախարարութեան կողմէ անդ ղրկուած է իտալացի Բասզօրէ քահանային սպանման դատաստանին վերաքննութեան համար, ինչպէս նաև վերջերս պաշտօնանկ եղող երեք դատաւորաց յաջորդք յիշեալ քաղաքն հասեր են։

Կուսակալ Թահիր փաշա հրաւիրեր է Միրտիդներն իրեն հետ բանակցիլ այն առաջարկութեանց մասին զորս վերջերս ներկայացուցած էին Բ. Դրան։ Սակայն կ'երեւի թէ այդ բանակցութիւնք նպաստաւոր ելք մը չպիտի կրնան յանգիլ, ըստ որում յիշեալ լեռնականք կը պնդեն միշտ իրենց պետ ճանչնալ Բրենք Պիպ Տօտան և կայս. կառավարութիւնն ըստ առաջնոյն տրամադիր չէ անոնց այս խնդրանաց համակերպելու։

Կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ վերջերս Օքալի անտառին մէջ։ Այդ կռուոյն արտաքին շարժառիթն էր երկու ընտանեաց միջեւ ծագած թշնամութիւն մը. երկու կողմանց ազգականք և կուսակիցք դէմ առ դէմ գալով արիւնռուշտ կռիւ մը ըրին, յորում եօթն հոգի սպաննուեցան և բազմաթիւ անձինք վիրաւորեցան։ Թահիր փաշա՝ կեդրոնական կառավարութեան հրահանգաց հպատակելով՝ հաշտարար և միանգամայն արդարադատ ոգւով կը շարժի Ալպանիացւոց հետ։

(Լ. Հէրալտ)

ԱՆՏՕՆ ԵՈՒՍՈՒՖԻ ԴԱՏԸ

Անտօն Եուսուֆի ժառանգական մեծ դատը ծանօթ է մեր ընթերցողաց։ Իբր չորս տարի առաջ, Գահիրէի մէջ կը մեռնէր Անտօն Եուսուֆ անուն անձն, առանց ուղղակի ժառանգ ունենալու, և կտակաւ 400էն 600,000 անգլ. ոսկւոյ ժառանգութիւն մը կը թողուր իւր կնոջ՝ իբր ընդհանուր կտակակատար։ Սակայն հանգուցելոյն մօտաւոր ազգականք չուզեցին ճանչնալ կտակին օրինաւորութիւնն և դատ բացին Գահիրէի անգլիական հիւպատոսարանին առջեւ։ Գահիրէի հիւպատոսարանն ալ խնդիրն յղեց Կ. Պոլսոյ անգլ. հիւպատոսարանի դատարանին։ 1885ին, այս վերջին դատարանը նկատելով որ Անտօն Եուսուֆ ո՛չ թէ անգլիացի է, այլ անգլիական պաշտպանեալ (protegé anglais) և ծննդեամբ ու բնակութեամբ օսմանցի է, որոշեց որ ժառանգութեան բաշխումը կատարուի ըստ օսմանեան կրօնային օրինաց։ Անտօն Եուսուֆի այրին վերաքննութեան դիմեց ի Լոնտոն և վերջին օրերս Անգլիոյ վերաքննիչ ատեանն հաստատած է Պոլսոյ անգլ. հիւպատոսարանի դատարանին վճիռն, որուն համեմատ վերոյիշեալ մեծագումար ժառանգութիւնը պիտի բաշխուի, ըստ Շէրիի օրինաց, Անտօն Եուսուֆի կնոջ և միւս ժառանգորդացը միջեւ։

ՕՍՄ. ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Կը յիշուի թէ ելմտական աշխարհին և եւրոպական մամլոյն մէջ խնդիր ելած էր թէ ի՛նչ գործածութեան պիտի յատկացուի երկաթուղւոյ արժէթղթոց վճարահանութեան յատկացեալ մէկ մասն որ անգործածելի կը մնայ, կայս. կառավարութիւնը խնդիրը լուծած է արդարադատ որոշմամբ մը։

Երբ 1881 դեկտ. 18/20ի հրամանագրէն յետոյ, եւրոպական յանձնախումբ մը ձեռնարկեց ինչ ինչ կարգադրութիւններ ընել օսմ. արժէթղթոց համար, կարգ մը հասոյթներ յատկացուած էր բոլոր այդ արժէթղթոց կտրոններու վճարման որոց տոկոսն 100էն 1 որոշուած էր, պայմանաւ որ եթէ հասոյթք բազմանան, տոկոսը մինչեւ 100էն 4ի բարձրացուի։ Սոյն կարգադրութեամբ օսմ. վճարահանութեան արժէթղթոց յատկացեալ 1 առ 100 տոկոսը տարեկան 142,114 անգլ. ոսկւոյ գումար մը կը ներկայացունէր։ Այս գումարը, փոխանակ կտրոններու վճարման գործածուելու, ի վերջոյ՝ ընդհանուր հաւանութեամբ, արժէթղթոց վճարահանութեան պարգեւներու վճարման յատկացուած էր։ Հետեւաբար, այդ թուականէն ի վեր, տոկոս վճարուած չէ օսմ. արժէթղթոց վրայ։

Սակայն, եւրոպական յանձնախմբին գումարումէն առաջ, մաս մը արժէթուղթք շահած էին վճարահանութենէ և անոնց պարգեւներն անվճար կը մնային։ Այդ արժէթղթոց պարգեւներն, իրենց անուանական արժէքին 100էն 50ի հաշուով վճարելու համար, յանձնախումբն որոշած էր տարեկան 142,114 անգլ. ոսկւոյ 100էն 25ն (այսինքն 35,328 անգլ. ոսկի) մէկ կողմ դնել ցկարգադրութիւն անվճար մնացած արժէթղթոց հաշւոյն։

Արդ, այս տարի (1888), յիշեալ հաշիւը բոլորովին մաքրուած լինելով այս եղանակաւ, 35,328 անգլ. ոսկւոյ գումարն ազատ և անգործածելի կը մնայ։ Իրաց այս վիճակին մէջ, Հանրային Պարտուց վարչութիւնն առաջարկած է Ելմտական Նախարարութեան՝ որպէս զի այդ գումարով երկաթուղւոյ պարգեւաւոր արժէթուղթք գնուին, որով անոնց յատկացեալ դրամագլխոյն վրայ կ'աւելնայ 35,328 ոսկի եւս։ Ելմտական Նախարարութիւնը կարծիք յայտներ է թէ նախամեծար է այդ գումարով գօնսօլիտ գնել որոց գինը 15 ղրուշ է, մինչդեռ երկաթուղւոյ արժէթուղթք 36½ ֆր.ի կը վաճառուին, որով այս վերջինք աւելի սուղ են, ամեն համեմատութիւն պահելով հանդերձ։ Մալիյէն իւր առաջարկը կը հիմնէր սա տեսութեան վրայ թէ քօնսօլիտը տարեկան 100էն 1 տոկոս ունի, մինչդեռ երկաթուղւոյ արժէթուղթք վճարահանութեան պարգեւ մը շահելու հաւանականութիւնը միայն ունին։

Հանրային Պարտուց վարչութիւնն և Մալիյէն չկրնալով համաձայնիլ այս կէտին վրայ, խնդիրը ներկայացուեցաւ Բ. Դրան որ Պետական Խորհրդոյ կարծիքն առնելէ յետոյ, պատասխանած է թէ, կառավարութիւնը թէեւ Մալիյէի ժողովոյ առաջարկութիւնն աւելի նըպաստաւոր կը գտնէ քան Հանրային Պարտուց վարչութեան առաջարկն, այսու հանդերձ՝ արդարութիւն կը համարի որոշել թէ պէտք չկայ ո՛չ արժէթուղթ և ո՛չ ալ գօնսօլիտ գնելու, այլ այդ անգործածելի մնացած 35,328 անգլ. ոսկւոյ գումարն աւելցունել 142,114 ոսկւոյ նախնական գումարին վրայ, ուստից հանուած էր առժամապէս, այնպէս որ այդ գումար իւր առջին քանակութիւնը գտնէ և երկաթուղւոյ արժէթղթոց վճարահանութեան պարգեւներու յատկացեալ գումարն աւելնայ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԲԱՆՏԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է յաճախ քննութիւններ կատարել բանտերու մէջ, որպէս զի այլ և այլ ոճիրներով եւ յանցանքներով ձերբակալեալ անձանց դատերը չերկարաձգուին, բանտարկեալք իրենց պայմանաժամի լրանալուն արձակուին և բանտերու մէջ չմտցուին զէնքեր և այլ հատու գործիներ։ Դատական Նախարարութիւնն ամեն կողմ հաղորդած է կայսերական սոյն հրամանն, իւր կողմէ եւս հրաւիրելով դատական պաշտօնեայներն որպէս զի մեծ ուշադրութիւն ընեն առ այս։

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ՍՈՒՏԱՆ

Եգիպտոսի պատերազմական նախարարութիւնը մարտ 2/14 թուականաւ հեռագրեր ստացած է Վատի Հալֆայէն, ծանուցանող թէ Տէրվիշք համախմբուելով Մարեայի և Էլ-Կուարբաի շրջակայքն, հեռագրական թելերը խզեր են։ Եգիպտական զօրաց սակաւաթիւ գունդ մը և մաս մը սուտանցի անկանոն զօրքեր, Շայքիյէ կոչուած, յարձակում մ'ըրեր են Տէրվիշներուն վրայ որք ի փախուստ աճապարեր են։ Ասոնցմէ մին գերի բռնուեր է. այժմ կ'աշխատուի հեռագրական թելերը վերահաստատել։

Ասուանէն կը գրեն թէ այն աւազակք որք Քալաբշի ամրոցին վրայ յարձակելով, Մոհամուտ կինն սպաննած և երկու զինուոր վիրաւորած էին, Ապապտէհ կոչուած ցեղին մարդերէն են որք Ապտուլլահ Էմիրին հնազանդութիւն յայտնած են, միակ նպատակ ունենալով սպանութիւններ և աւարառութիւններ գործել անարգել, ի հարկին մեհտիականաց մէկ մասին օգնութիւնը վայելելու յուսով։ Ճշմարիտ է թէ այդ աւազակք իրենց անձին կորստեամբ վերահասու եղած են սահմանագլխոյ պահապան զօրաց ոյժերուն և թէ աւելի խոհեմութիւն կը համարին յառաջիկային մէջ որ և է նոր յարձակում ընելէ, վասն զի եգիպտական զօրքերն իրենցմէ անհամեմատ աւելի զօրաւոր են։

Եգիպտական բանակին զօրապետ Կրէնֆէլ փաշա Ասուան ժամաներ է և մտադիր է քանի մ'օր անդ մնալ, Գահիրէ վերադառնալէ առաջ։

—Սուաքիմէն Գահիրէ հասած վերջին տեղեկութեանց նայելով, ամեն ինչ հանդարտ է եղեր այդ քաղաքի մէջ։ Օսման Տիկմայի կուսակիցք յոյժ գրգռուած են իրենց պարտութեան համար. Տէրվիշք կը շարունակեն գրեթէ չորս մղոն հեռաւորութեամբ պաշարել և Տօքէն ու [illegible] կոչուած երկու մարտանաւք նաւահանգստին մէջ կ'սպասեն միշտ, քաղաքին պաշտպանութիւն օգնելու համար, եթէ յարձակման ենթակայ լինի այն։ Իտալական թնդանօթակիր մը յատկապէս Մասովայէն Սուաքիմ ղրկուած է լիակատար տեղեկութիւններ առնելու համար վերջին ճակատամարտին վրայ և հարկ եղած օգնութիւնն ընձեռելու համար։ Այդ թնդանօթակիր յետոյ Մասովա վերադարձեր է։

ՎԱՅՐԱԳ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ատաբազարէն մեզ կը հաղորդեն հետեւեալ եղեռնագործութիւնը։ Տասն երկու տարեկան աղջիկ մը, որ իւր կոյր հօրն հետ մուրացկանութեամբ փողոցէ փողոց կը շրջէր և որ վերջերս կորուսած էր իւր հայրը, քանի մը ամիս առաջ ըստ սովորականին ձեռքը կարկառած ատեն ի մօր, հայազգի երիտասարդ մը իւր տունը կը տանի զնա՝ հաց տալու խոստմամբ. միամիտ աղջիկը կը հետեւի երիտասարդին, որ սենեակ մը տանելով զնա, կը բռնաբարէ նորա պատիւն, հակառակ թշուառ զոհին պաղատանաց որ կը նուաղի կ'իյնայ։ Քիչ յետոյ երիտասարդը տունէն կը վռնտէ խեղճ աղջիկն, որ ամօթէն կը լայ։ Այսպէս երկու ամիս կ'անցնի, և կ'սկսի նշմարուիլ աղջկան յղութիւնն, որ շատ մը հարցափորձերէ զկնի կը խոստովանի եղելութիւնն։ Երիտասարդն այժմ ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած է։

Ինչպէս յայտնի է ժամանակէ մ'ի վեր խորհրդակցութիւնք կը լինէին ի Բ. Դուռն Մախսուսէի վարչութիւնը ծովային ընդարձակ ընկերութեան մը վերածելու համար։ Այս առթիւ նոյն վարչութեան տնօրէն Համտի փաշա երէկ Բ. Դուռն հրաւիրուեցաւ եւ ներկայ գտնուեցաւ կատարուած խորհրդակցութեանց։

—Պուքրէշի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ անուանուած է սպայակոյտի հազարապետ Եուսուֆ Քէնան պէյ։

—Կայս. կառավարութեան կողմէ այսօր Բարիզ պիտի ղրկուին Ոստիկանութեան բժիշկներէն Տօքթէօռ Մէհմէտ Ալի էֆէնտի և քաղաքային բժշկական վարժարանի շրջանաւարտ Տօքթէօռ Պէհճէթ Մուսթաֆա էֆէնտի որք իրենց բժշկական ուսումը պիտի կատարելագործեն Ֆրանսայի ոստանին մէջ։

—Երուսաղեմէն կը գրեն մեզ թէ Ս. Տեղիքն այցելող եւրոպացի ուխտաւորաց թիւն հետզհետէ կ'աւելնայ մինչդեռ հայ և յոյն ուխտաւորք ուրիշ տարիներու բաղդատմամբ սակաւաթիւ են։

—Արտաքին գործոց Նախարարութեան Թարգման Միքայէլ էֆէնտի երէկ պարսկական դեսպանատունը գնաց և յանուն Վսեմ. Սայիտ փաշայի շնորհաւորեց Նէվրուզի տօնը։

Միքայէլ էֆէնտի նոյնպէս ռուսական դեսպանատունը գնաց և Վսեմ. նախարարին կողմէ Պ. Նէլիտոֆի որդւոյն որպիսութիւնը հարցուց։ Պ. Տիմիդրի Նէլիտոֆ սկսած է ապաքինիլ և ի մօտոյ օդափոխութեան պիտի երթայ։

—Բերայի յունաց Զափիոն վարժարանի աշակերտուհիներէն մին Այասօֆիա մզկիթին պատկերը շինած է մազի թելերէ և պատկերին չորս կողմը զարդարած գեղարուեստ ձեռագործներով ու պատկերին ճակատն ալ ոսկեթել թուղրա մը բանած է։ Այս ձեռագործ Վեհ. Սուլթանին մատուցուած լինելով Ն. Վեհափառութիւնն յոյժ գոհ մնացեր է և ի նշան Իւր գոհունակութեան գեղարուեստից չքադրամ եւ դրամական պարգեւ մը շնորհած է այդ աշակերտուհւոյն։

—Սոֆիայէն կը գրեն թէ պուլկարական առաջին վաշտին նախկին հրամանատար Բոռոֆ հազարապետ ինչպէս նաև Ալէքսանտր Ա. գունդին նախկին հրամանատար Պոնէֆ հազարապետը ձերբակալուելով, իրենց տան մէջ բանտարկուեր են։ Բոռոֆ հազարապետն ամբաստանուած է թէ զինուորական սնտուկէն գումար մը իւրացուցած է, սակայն մանրամասնութիւնք յայտնի չեն տակաւին. Ժողովուրդը մեծ հետաքրքրութեան մէջ է եղեր այս ձերբակալմանց շարժառիթն ու մանրամասնութիւնները գիտնալու համար։ Բոռոֆ հազարապետին յաջորդ անուանուեր է Տանդիլօֆ հազարապետը։

—Կայս. անձնական Գանձուն նախարարութիւնն ամսաթոշակ մը յատկացուցած է նոյն պաշտօնատան հաշուակալ վախճանեալ Հաճի Վէհպի էֆէնտիի ընտանեաց։

—Երէկ իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորեցան Մշոյ կառավարիչ Էօմէր Շէվքի փաշա եւ Տիգրանակերտի տէֆթէրտար Թէվֆիք էֆէնտի։

—Ոճրադատ ատեանը մահուան դատապարտեց Նուրէտտին անուն ալպանիացի մը որ Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղի մէջ սրճագործ մը եւ [illegible] մը սպաններ էր։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Ահաւասիկ այս գիշեր Նոր Թատրոնին մէջ Պ. Ֆրիձօի կատարելիք ձեռնածուական, [illegible] և այլ գիտական և զբօսեցուցիչ փորձերու յայտագիրն։

Ա. Մաս. —Մտաց լուսանկարը. —Մաղրաչարժ առողջութիւն. — Գնդախաղի ծայրայեղութիւնը. — Ֆաուստ և իւր գանկը. — Մոգական գլխարկ. — [illegible] և Կ. Պոլսոյ լրագիրք. — Անջրպետին հարստութիւնները. — Ակամայ գող։

Բ. Մաս. — Հրաշալիք յիշողութեան (արտասովոր փորձ մարդկային յիշողութեան վրայ)։

Մեծ նուագահանդէս, Տիկին Քրիստին Ֆրիձօի ձեռամբ, [illegible] կոչուած երաժշտական հեշտալուր եւ նոր գործիին վրայ։

Գ. Մաս. — Արաբական քօղը. — Կանանց կապոյտ աչերը. — Մոգական լուսավառութիւն. — Հնդիկ ֆագիրներու գաղտնիքը։

Ներկայացումը պիտի սկսի գիշերուան ժամ 9ին (Ը. Ե.)։

Գիները չափաւոր են։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 20 մարտ

Երեսփոխանաց ժողով. — Նախարարապետ Պ. Դիռար, հաստատելէ յետոյ Պուլանժէ զօրավարին անկարգ արարքները, կը ծանուցանէ թէ զօրավարը պիտի յանձնուի քննիչ խորհրդոյ մը (նոյն մարմինն որուն առջեւ դատուեցաւ զօրավար Քաֆարէլ)։

Պ. Դիռար կը խնդրէ ժողովէն քուէարկել պարզ օրակարգն. իւր առաջարկութիւն կ'ընդունուի 95ի դէմ 349 ձայնով։

Իսմայիլիա, 21 մարտ

Մարտ 11էն 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց թիւն է 93 և տասնօրեայ հասոյթը 1,810,000 փրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 10 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		111 5/8
3 » » » (վճռ.կնին)		111 1/4
» Բարիզի » (պանքայի)		22 67 1/2
» » » (վճռ.կնին)		22 75

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ի)	Սէրի Գ. կ.	15 9
Պօրսային գոցուելէն վերջը	» »	15 7
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	» »	15 7
Բարձրագոյն գին	» »	15 7
Նուազագոյն »	» »	15 7
Կէս օրին	» »	15 7

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ. կ.	35 24
Այս առաւօտ	»	35 24
Կէս օր	»	35 24

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)	A Սէրի	Գ. կ.	23 30
» 1860) » 1863) » 1872)	B »	«	14
» 1865) » 1869) » 1873)	C »	»	0. 15 7

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 12
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	7
Պանք տը Գօնս	»	6 35
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	4 20
Թրամուէյ	»	415
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	38
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Վաճնեթուղթ Լաւրիոնի	»	131

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 ֆրանքնոց	»	88 8
Անգլիական ոսկի	»	111 5
Բօլ Իմփէրիալ	»	90 35
Քրիմից	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	10 74
» արծաթ	»	76 30
Ֆիօրին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 11
Վեցնոց	»	103 35
Հինգնոց	»	103 35
Մէթալիք	»	102 30
Թասֆիէ	»	15 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Լոնտոն, 21 մարտ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	101 5/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 5/8
» » » գոցուեցաւ	13 5/8
» » » Ա.	23
» » » Բ.	13 7/8
» » » Գ.	13 1/2
Օթօման 1871	77 1/4
փոխառութիւն 1877	91 5/8
Պանք Օթօման	10
Ռուսական փոխառ. 1873	91 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	77 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	103 1/8
Տայրա Սանիէ	74 5/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	99 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 45

Վիէննա, 21 մարտ ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	18 20

Բարիզ, 21 մարտ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	107 07 1/2
» » 3 %	82 07 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 75
» » » գոցուեցաւ	13 72 1/2
» » » Բ.	14
» » » Գ.	13 70
Օսմանեան երկաթուղի	36 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	501 25
Գրէտի Լիոնէ	580
» Ֆօնսիէ	1381 25
Բաժնետոմս Լիոնի	1268 75
Սուէզի ջրանցք	2136 25
Ռուսական 5 % 1877 ի	99
Իտալական Ռանթ	94 60
Սպանիական (արտաքին)	68
Եգիպտական միացեալ	392 50
Բրիօրիթէ թիւրք	356 25
5 % Հելլենական	352 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 28

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՕՐՍ

Բարիզ, 21 մարտ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քօնսօլիտէ	13 75
Եգիպտական	392 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՐԲԵՐԴ, 28 փետրուար

Նմանն առ մեզ քիչ տեսնուած բարուոք յարաբերութիւն մի կը տեսնենք կառավարութեան եւ Առաջնորդարանի միջեւ։ Ազգային այս պաշտօնարանի մէջ վերջերս փառաւոր ճաշ մը տրուեցաւ Շիշմանեան Սրբազանի տեղապահութեամբ։ Ներկայ էին Վսեմ. կուսակալ Ֆէրիտ եւ երկու լիվա բաշաներ և քանի մը ի մերոնց հայ երեւելիք։ Բաժակներ վասն թանկագին կենաց Օգոստափառ Վեհապետին եւ բաշաներու կողմանէ համակրալից արտայայտութիւններ միջավայրին ու մարդոց բարւոք կենցաղավարութեան ու կենակցութեան մասին, վայելուչ իմն կատարուեցան եւ տուին ամեն հասարակութեան այն մտածումն թէ հայ Առաջնորդարանն ստանայ պիտի տակաւ իր արժանաւոր դիրքը։

—Տեղապահ Սրբազանը, պատրիարքական այն հրամանին վրայ, որ ընդհ. Գաւառ. Ժողովոյ նորոգ կազմութիւնը կը յանձնարարէր, անմիջապէս գործի սկսելով՝ վերջացուց ընտրական խումբի մը կազմութիւնն 7 անձէ բաղկացեալ։

ԵԴԵՍԻԱ, 26 փետ.

Երկու-երեք շաբաթէ ի վեր դրամական գնոց ելեւէջի արտասովոր տագնապ մը կը տիրէ հրապարակին վրայ, եւ ոչ նուազ վընասուց եւ անտեղութեանց առիթ կը լինի։ Բուն խնդիրը ծագում կ'առնու [illegible] մանր դրամոց հրապարակին վրայ բազմաքանակ շրջաբերութենէն, եւ ասոր՝ ոսկի դրամոց հրապարակէն քաշուելով գնոց արտակարգ բարձրացումէն։

Ի սկզբան խնդրոյն, քաղաքիս Առեւտրական Վարչութիւնն [illegible] մանր դրամոց համար ընթացիկ գին մ'որոշեց․ Նաեւ կայն թէ այս որոշում եւ թէ յետ այնորիկ տուած քանի մը տեսակ որոշումներ քանի մ'աւուր մէջ, առանց տեւական լինելու, իրարու յաջորդեցին, գլխաւորապէս կարծեաց այն տարբերութեան պատճառաւ, որ կը տիրէ վաճառականական բնիկ եւ պանդուխտ խմբերու միջեւ․ Յետ ամենեցուն, իրաց վիճակին Վարչական (Իտարէ) ժողովոյ նկատառութեանն ենթարկեցաւ, որ դրամոց նախկին գներն վերահաստատելով առ այժմ գոցեց նոյն խնդիրը․

—Քաղաքիս Ռէժիի Վարչութիւնն 2—3 ամիսէ ի վեր յոյժ մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ իւր պաշտօնին նկատմամբ․ Ամբողջ քաղաքն՝ իրարու մերձ մերձ հաստատեալ պահականոցներով շրջապատուած է, և դէտերու թիւն յոյժ բազմապատկած է․ Մանաւանդ նախկին ճարպիկ մաքսախոյսներէ շատեր դէտերու կարգն ընդունուած են և աչալրջութեամբ կը գործեն ի հաշիւ Ռէժիի Վարչութեան․

—Գեր․ առաջնորդ Տ․ Խորէն սրբազան որ սովոր է գարնան և ամրան եղանակաց մէջ քանի մ'ամիս Ազգ․ Ս․ Սարգսի վանքը բնակիլ, այս տարի յոյժ կանուխ, այն է անցեալ շաբթու՝ իւր բնակութիւնն անդ փոխադրեց․

Նորին սրբազնութիւն 2—3 տարիէ ի վեր անդանօր ի գործ դրուած շինութիւններն իւր հսկողութեան տակ առած, իւր մասնաւոր ճաշակին համեմատ ինք կուտայ անոնց յատակագծերն, առ որ յատուկ փափաք և գոհացուցիչ հմտութիւն ունի․

Ըստ որում բարեգործական եւ կտակային աղբիւրներէ հայթայթեալ գումարներով քանի մը շաբաթէ ի վեր շինութիւնք վերսկսած են վանքին մէջ, Նորին սրբազնութիւն վերստին՝ շինութեանց գործին մօտէն հսկելու համար՝ աճապարեց սոյն ձմեռնային եղանակաց մէջ իւր բնակութիւնն անդ փոխադրել․

—Տեղւոյս Ասորիք՝ թէ եւ ծննդեան Տօնը կը կատարէին դեկտ․ 25ին, բայց սովոր էին ցարդ Յունուար 6 ի Տօնն ընդ Հայոց՝ նկատել պաշտօնական տօն եւ յայսմ տօնի միայն կը շնորհաւորէին զիրար․ Սակայն այս տարի, Ասորւոց Ամեն․ կաթողիկոս Տ․ Պետրոս Իգնատիոս սրբազան կանխաւ յանձնարարած էր իւր Եդեսիոյ հօտին, որ գրեթէ 400 տուներէ կը բաղկանայ, պաշտօնական տօն ճանչնալ դեկտ․ 25 ի տօնը․

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 25 փետր․

Տնտեսական տագնապն օր ըստ օրէ աւելի կը ծանրանայ․ առեւտուրք դադրած, դրամական հրապարակն անշարժութեան դատապարտուած, և, այս ամենուն իբր հետեւութիւն, կը տիրէ տեսակ մը անվստահութիւն գործառնութեանց մէջ․ Հնչուն դրամ ունեցողն ամրակուռ արկղներու մէջ թագուցիկ պահել կ'ուզէ աւելի նեղ օրերու երկիւղիւ․ ամիսներէ ի վեր արհեստաւոր դասք անգործ կը մնան, կարօտ նիւթական աջակցութեան․ իսկ աղքատիկ դասակարգք կը նեղուին չքաւորութենէ և շատեր գթառատ ողորմութեան շնորհիւ կը գտնեն աւուր պարէն․ Ոչ միայն դրամն է հազուագիւտ այլ նաեւ ապրուստի պիտոյք թանգ են․ մանաւանդ ի գիւղօրէս կը տիրէ թշուառութիւնը․ շատեր կարօտ են հացի զոր գնելու համար յաճախ չկարենալով դրամ գտնել, կը սնանին ընդեղինօք և ճմլած խաշխաշի թեփով, որմէ կը պատրաստեն տեսակ մ'ուտեստ․ Եթէ գոնէ դաշտեր ու արտեր ծածկուած չլինէին ձիւնով՝ նորածիլ բոյսերով ու արմատներով յագեցնէին գոյցէ իրենց անսուաղութիւնը․ Բայց ահա երկու օրէ ի վեր վերստին եկաւ պատել դաշտ ու լեռ սպիտակ խաւ մը կէս մեդրի չափ թանձր, որ աննպաստ է այս եղանակիս մէջ թէ՛ վարուցանի եւ թէ դուարաց հօտերու որք չգտնելով կեր ու ճարակ, կէս առ կէս զոհ կ'երթան կոտորածի․ Այս պայմաններու մէջ գտնուելով հանդերձ, ժողովուրդն, ըստ պետական հրամանի, նախորդ երեք տարիներէ յետանեալ տուրք վճարման կը ջանայ․

—Եօթն գաղթականք որք իբր հինգ ամիս առաջ գիւղի մը վրայ յարձակած, ասպատակած ու կողոպտած էին, յետ հրապարակային հարցաքննութեան դատապարտեցան տասն և հինգ տարի չղթայակապ աշխատութեան․

ԳՈՐԾԻ ՍՈՎՆ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

Թշուառութիւնը պարզած իւր սեւ դրօշները՝ կարծես մտադիր է յաւէտ չհեռանալ Կիլիկիոյ հորիզոնէն․ Ատանայի սովեալք և Զէյթունի հըրկիզեալք հազիւ թէ ի շնորհս կայսերական գթութեանց և Պատրիարքարանի խնամոց փոքր ի շատէ սփոփանք գտան, և ահա միւս կողմէն Մարաշ, Այնթապ, Քիլիս, Հաճըն և այլ քաղաքք այնպիսի կացութեան մը մէջ են, որուն սահման մը տալ կը վարանի մարդ պահ մը․ եթէ սով ըսենք․ կը սխալինք, որովհետեւ ամեն տեսակ հացաբոյսք և ընպրեղէնք առատ կամ նուազ առատութեամբ կը գտնուին, բայց գնողներ խիստ աննշան են, ըստ որում խանութպանն ապառիկ չվաճառեր և հասարակութեան արհեստաւոր դասն ալ կանխիկ առնելու դրամ չունենալով՝ անձկանօք կը դիտէ այն ամեն առարկաներն՝ որք անօթութիւն կոչուած հիւանդութիւնը բուժելու նախասահմանուած են և որոցմէ զուրկ մնալով ինքն ու թշուառ ընտանիքն օրերով բօքան (1) կը մնան առանց և ոչ ումեք կարենալու յայտնել իրենց վիճակը․

Արդէն յայտնի է որ Կիլիկիոյ յիշեալ քաղաքաց աղքատիկ դասուն գրեթէ ամբողջը տեղական ալաճա ըսուած տեսակ մը ապրանքները գործելով կը հայթայթեն իրենց օրապահիկն․ և ինչպէս կ'ըսեն «օրէ կը շահին՝ օրէ կ'ուտեն» առանց ապագային բան մը խնայելու, և ի՞նչ կարելի է աւելցնել օրական 5-6 ղրշ․ շահէ մը որմէ աւելի չէ արհեստաւորի մը օրականն, և եթէ Կիլիկիոյ պէս ճոխ և բարեկեցիկ երկրի մը մէջ ապրելու բաղդը չ'ունենար, անշուշտ շատ պիտի նեղուէր այդ դոյզն գումարով երեք չորս անդամէ բաղկացեալ ընտանիքը կառավարելու․ սակայն եկու տես որ այսօր այդ գումարէն ալ զո՛ւ է, բայց դժբաղդաբար տարիէ մը ի վեր է որ գործարանաց մեծագոյն մասը գործադուլ ըրած ըլլալով (աւելի ճիչդը խօսելու համար առ ի չգոյէ դրամագլխոյ գոցուած ըլլալով) խեղճ գործաւոր արհեստաւորն առտուանց մինչեւ երեկոյ ձեռքերը ծոցը կը դեգերի ամբողջ շուկան ու պանդոկները, գէթ կէս գնով գործելու գործ մը գտնելու համար, բայց ի զուր, ո՞վ է կորուսեր գործը որ ինք գտնայ․ ամբողջ Այնթապի մէջ (ուր գործողի մը համար անպակաս գործ կը գտնուէր) այսօր իբրեւ գործ միմիայն Քիւրքճիեանց ձեռնարկած պանդոկին շինութիւնը կայ՝ ուր տեղ գտնելու և աշխատելու համար օրեր յառաջ մեծ անձնաւորութիւններէ միջնորդներ եւ բարեխօսներ գտնելու է․ դարձեալ բիւր շնորհակալիք որ այդ գործով գէթ մի քանի ընտանիք չմեռնելու չափ կ'ապրին․ Ո՛ւր են այն սեգ ու խրոխտ երիտասարդներն որք վստահ իրենց բազկաց, երբեք մէկու մը գլուխ չէին ծռեր, և շաբաթ երեկոյներն ու կիրակի առաւօտներն երբ եկեղեցի գային՝ ըստ չափու կարողութեան նուէրներ կընէին աղքատաց, եկեղեցեաց, ընկերութեանց և վարժարանաց․ անցան այն օրերը և այսօր եթէ չամաչէին, իրենք նպաստ պիտի ուզէին․ Կարելի չէ հանդուրժել նօթութեան որուն վախճանն է մահ, եւ մեղք այն կտրիճ գործաւորաց որ կտոր մը հացի համար կը մեռնին, ո՛ գիտէ անոնք ապագային ի՛նչ օգտաշատ ծառայութիւններ ընելու սահմանուած են օսմանեան կառավարութեան և հայրենեաց․ Այս վիճակին մէջ է ահա թշուառութիւնն․ և եթէ կանուխէն դարման չտարուի, լաւ հետեւանք չ'ունենար, որովհետեւ եթէ հրդեհն զմարդ կը թշուառացնէ, և սովն զմարդ կը մեռցնէ, գործի սովն աւելի եւս կը վատթարացնէ և նօթի կը մեռցնէ զմարդ՝ որոյ չորս հինգ օրինակները տեղի ունեցան վերջին ամսոյ մէջ․ Երբեք այսպիսի անձկութիւն չէր պատահած Կիլիկիոյ մէջ և բնաւ չէր լսուած որ մէկ մը սովալլուկ մեռնի, բայց դժբաղդաբար այդ տխուր յիշատակն ալ արձանագրուեցաւ տարեկան յիշատակարանաց մէջ․ Կիլիկեցին անվարժ է քաղաքակիրթ ազգաց շատ մը կերակուրներուն և կը գանի անոնցմէ, զոր օրինակ խաւեար, սարտէլա եւն․ մինչեւ իսկ փայծողն ալ չեն ուտեր իբրեւ արիւնոտ և անմաքուր, բայց կը լսենք որ Մարաշի սպանդանոցաց մէջ մորթուած կենդանեաց արիւնները շատ մը աղքատիկ ընտանեաց կերակուր ըլլալու սահմանուած են այժմ․ ի լրումն աղէտից հացահատիկներու գինն ալ թէ՛ բերքերու նուազութեան և թէ Ատանայի սովուն առթիւ կրկնապատիկը բարձրացաւ, այսինքն չինիկն որ 60 օխա կը կշռէ և սովորական գինն էր 40-50 ղրշ․ այժմ հազիւ 100 ղրշ․ի կարելի է առնուլ․ և այսպէս ամեն կողմերէ կաշկանդուած խեղճ աղքատը թող ապրի եթէ կրնայ․ Թող այս ամենն, և դեռ այնպիսի նեղութեանց մատնուած է՝ որք անծանօթ չեն Ազգ․ Կեդր․ Վարչութեան և Ս․ Պատրիարք Հօր․

Մենք այս տողերը գրելով՝ չէ թէ Արեւելքի ընթերցողաց հետաքրքրաշարժ պատմութիւն մ'ընել ուզած ենք, այլ յանուն մարդասիրութեան այդ խեղճերն ազատել վաղահաս մահուան ճիրաններէն, փրկութեան ելք մը խորհելով․ իրաւ անգործութիւնն այս տարի ամբողջ աշխարհի մէջ ընդհանրացած է, բայց այսպէս չէ ուրիշ ժողովուրդներու մէջ, ուր գէթ երկրագործներ կան, որոնք ցանելով քաղելով փոքր ի շատէ բան մը կը շահին և իրարու փոխատուութիւն ընելով աղէկ գէշ տարին կը հանեն․ բայց Կիլիկիոյ այս ազգայնոց մէջ երբեք երկրագործներ չըկան և մայրաքաղաքի արհեստաւոր դասուն նման ամեն օր ինչ որ շահին զայն պիտի ուտեն, և երբ չը շահին՝ ի՞նչ պիտի ուտեն․—ոչինչ․

Շատ բան պէտք չէ նպաստի համար և ըստ մեր խոնարհ կարծեաց եթէ ի նպաստ Ատանայի և Զէյթունի հանգանակեալ դրամներէն փոքրիկ մաս մ'ալ այս վերջնոց յատկացուի՝ անոնց հաւասար և կամ ալ աւելի նպատակին ծառայած կ'ըլլայ բաշխուած գումարն․ իսկ եթէ գործ մը բացուի՝ արդէն ժողովուրդն ազատած է, և երբեք չըփջանիր ձեռք երկնցնել մէկու մը՝ որուն կանխաւ վճարած չէ իւր քիրտն ու աշխատանք․ վերջին շաբաթներս գավըլի եղբայրսիրութեամբ մը Այնթապի ազգայինք իրենց մէջ 200 ոսկի հաւաքելով բաշխեցին կարօտելոց՝ բայց հազիւ շաբաթ մը կրցաւ բաւել այդ նպաստն, ըստ որում կարօտելոց թիւն օր ըստ օրէ աւելնալու վրայ է և գործերն ալ (եթէ կան) հետզհետէ նուազելու․

Մ․ ՔԱՉՈՒՆԻ

---

[1] Կիլիկիոյ մէջ անսուաղ անօթի բառին տեղ կը գործածուի․

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Արեւելքի 1234 թուոյն մէջ կարդացի Պ․ Գ․ Նիկողոսեան Խմբագրութեան ուղղած նամակն իբր նկատողութիւն «Մեր անցելոյն ուսումնասիրութեան պէտքը» յօդուածոյս մի քանի կէտերուն․

Առանց ուղղակի բանակռւոյ մէջ մտնելու, կը պատասխանենք նորա յօդուածի այն կէտերուն որոնք իբր փաստ մէջ են բերուած մեր ասածները ջրելու համար․

Մեր խնդիրէն բոլորովին դուրս է, բայց ստիպուած ենք այստեղ յիշել որ Ժ թուական ածականը «վրացի գիտնական Պ․ Բագրատաձէ» խօսքին հետ կցելով մենք ոչ անպատուած ենք պատուելի գիտնականին և ոչ մտքով իսկ անցուցած այդ․ և ի՞նչ նպատակ կամ պատճառ անպատուելու․ Ո՞չ ապաքէն Պ․ Նիկողոսեան քանի մը տող վար ինքն իսկ կ'ըսէ․ «Որոց վրայ խօսած էր Պ․ Բագրատաձէն՝ զինքն այցելող Ժէկին»

Ա․ Պ․ Նիկողոսեան կ'սկսի պատասխանել մեր յօդուածին այն կէտէն որ մենք ասած էինք թէ «բացի վրացիներէն թեւաւոր զգեստ կը հագնին Փոքր Ասիայի և արեւելեան շատ ազգեր ու ցեղեր որոց մէջ կան նաեւ սլաւներ» և այս կը փաստաբանէ բոլորովին անտեղի և աւելորդ խօսքերով և իւր բոլոր ոյժով պնդելով թէ «մեր թեւաւոր չուխան ո՛չ ոք չէ ունեցած(1)․» Բայց ինչո՞ւ Պ․ յօդուածագրին անտես է արած մեր յիշածը թէ «քանի որ նորա շատ նմանը կը գտնուի նոյն իսկ Պալքանեան թերակղզւոյ սլաւ ցեղերուն վրայ․» Այլ ինչո՞ւ միայն պարոնի ցասումը և բորբոքումը մեզ դէմ․ պարոնի դրած յօդուածէն առաջ մենք միթէ՞ չէինք ապացուցած այդ «քանի որ նորա շատ նմանը» բացատրութիւնը գնելով այն ազգերուն որոնք այդ զգեստը կը հագնին և զանազանելով նոցա զգեստը վրացւոց չուխայէն․ Միթէ աննպատա՞կ էին գրուած մեր յօդուածի մէջ «նորա շատ նմանը» բառերը․ միայն՝ «բացի վրացիներէն թեւաւոր զգեստ կը հագնին [illegible]» խօսքէն քիչ յետոյ և այդ գրած ժամանակներս մենք չէինք կարծեր որ ո՛և է բան ապացուցանելու համար մեր ասածները ա՛յդ աստիճանի [illegible]․ Այս այսպէս ըլլալէ վերջը այլ եւս գործ չունեցանք այստեղ կ․ Պոլսոյ «կերպ լուսաւորուածներն ու կալիկները» և բոլորովին ի զուր անցան պարոնի փաստաբանութիւններն և բացի ընթերցողին մոլորեցնելու նպատակէ ուրիշ բանի չեն ծառայած․

Բ․ Պ․ Բագրատաձէն կը կարծէ որ լեհացիք հայերէն առած լինին իւրեանց ազնուականներու զգեստի ձեւը, իսկ մենք կարծիք էինք յայտնած զորա դէմ, իսկ Պ․ Գ․ Նիկողոսեան կը ուզէ ամեն կողմէ հաւաքել այն ազգերու ցուցակն որոնք կը կրեն իրենց հպատակ ազգաց զգեստները, բայց և այնպէս այդ բոլորը են և կը մնան լոկ [illegible]՝ ինչպէս մերը, և հեռու մի՛ ճշմարիտ փաստէ որ ապացուցանէր թէ՝ «Լեհացիք փոխ առած են Անեցի հայ գաղթականներէ նոցա զգեստի ձեւը և հագուցած իւրեանց ազնուականներուն․» Եթէ [illegible] կայ մի փաստ որ այդպէս լինելը ապացուցանէր՝ մենք բերկրանօք կը լռէինք․ իսկ կարծիքը ի՛նչ որ ալ լինի, դարձեալ կարծիք է․

Գ․ Վերոյիշեալ խնդրոյ նկատմամբ բացի մեր կարծիքէն իբր փաստ մեր ասածին մատնացոյց էինք արած այն քանդակագործ հազուագիւտ պատկերի վերայ որը իբր կենդանի յիշատակ մեր նախնեաց հագած զգեստին կանգուն կը մնայ ցարդ Հաղբատայ վանուց վերայ․ Պ․ յօդուածագիրը չունենալով ոչինչ աւելիք զորա [illegible] մասին մեզ նմանեցուցեր է այն մարդուն որ «ուզեր գաղափար կազմել ծովային ձկանց վրայ, ծովի ափում յանկարծ պատահած մի կրիայով կամ խեցգետնով շատանայր» Մենք կը հարցնենք յօդուածագիր պարոնին՝ թէ ինչո՞ւ մեր տեսածը անպատճառ կրիայ կամ խեցգետին պիտի լինէր և ո՛չ նոյն իսկ ձուկն․ ամենագէտ պարոնը իւր կրիայով և խեցգետնով կարողացա՞ւ մեր ասածի հակառակը ապացուցանել․

Մենք դեռ չէինք յիշած մեր անձամբ տեսած Շիրակ գաւառի Թ․ Ժ․ ԺԱ․ դարերու տապանաքարերու վերայ երբեմն պատահած ձիաւորներու նկարներն որոնց և ոչ մէկը կը կրէ Պ․ Գ․ Նիկողոսեանի չուխան և ոչ լեհական կապան(2)․

Իսկ եթէ պարոնը տեսել է և կարող է ցոյց տալ մի այլ տեղ Բագրատունեաց թագաւորութեան ժամանակակից և նոցա տիրապետած սահմաններու մէջ մի քանի նկարներ որք մեր ասածի հակառակն ապացուցանէին, թող յայտնէ և ստանայ մեր և մեզ պէս շատերու շնորհակալիքն որք կը հետաքրքրուին սոյն խնդրով․

Դ․ Այստեղ Պ․ Յօդուածագիրն երկարօրէն կը ճառէ [illegible] և [illegible] մասին և վերջապէս Սաքըզի յոյնի և Ալպանիացի լեռնականի «մեծ մեծ փիւսկիլը․․․ որ ֆէսն» և պարսկի [illegible] կ'երկարացնէ․ «Նոյնը կարելի է ասել Վրաց ու Հայոց հագած թեւաւոր կապայի մասին․ հայը կը հագնէ կապան [illegible] կոճակած և թեւերը կախ կամ թէ հագած ([illegible]), իսկ վրացին կուրծքը բաց, չկոճկած, որ չուխայի տակից երեւայ զուարթ [illegible] և չուխայի թեւերն ուսի վրայ կամ մէջքի շուրջն յետ ծալած» և զգեստներու մասին իւր արած այս ճշգրիտ նկարագրութեամբ կրկին կ'ապացուցանէ մեր ասածն հայոց և վրաց ազգային բնաւորութեանց մասին(3) որի վերայ այնքան սրտնեղած կ'երեւի Պարոնը․

Մենք դեռ շատ բան կարող էինք գրել այս մասին, բայց խոհեմութիւնն իւր սպառնալի ցուցամատով կը կնքէ մեր շրթունքը․

Նոյնպէս զանց արինք գրելու մի քանի կէտերու նկատմամբ եւս որոնք խնդրոյն հետ չունենալով ոչինչ ուղղակի յարաբերութիւն ի զուր պիտի երկարէին մեր գրութիւնը․

Իսկ գալով Պ․ Բագրատաձէի առաջարկելիք ծրագրին Հայոց և Վրաց պատմութիւնը միասին ուսումնասիրելու մասին անշուշտ անհամբեր կ'սպասէ ամեն հայ բանասէր ինչպէս եւ մենք․

ՀԱՅՈՐԴԻ

---

[1] Այդ չուխան Վրաստանի նեղ սահմաններէն դուրս ո՛չ մի տեղի հայեր չեն հագնիր․ Ծ․ Յ․

[2] Աւելորդ չի լինիր այստեղ յիշել որ Սուլթան Մահմուտ Բ․ի ժամանակակից պալատականներու համազգեստներու նկարի ժողովածոյի մէջ աչքի կը զարնէ Սուլթանի զինակրի Սիլահտար աղայի (porte glaive) զգեստն, որ շատ նման է այժմեան վրացւոց չօխային, միայն երկար մինչեւ ոտքերը և կուրծքը գոց վերէն ի վայր․ Ծ․ Յ․

[3] Պ․ Նիկողոսեանի նկարագրէն թող դատէ պատ․ ընթերցողը թէ որ աստիճանի համեստ կը հագուի հայն, իսկ որքան թեթեւ՝ վրացին․ Ծ․ Յ․

ՕՏԱՐ ՄԻՍԻՈՆԱՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒ

“ԱՐԵՒԵԼՔ”

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 29 յունվար

Նիւ-Եորքի մէջ կայ Nineteenth Century Club անուն քլիւպ մը որուն անդամ են այս քաղաքի երեւելի մատենագիրներէն, քաղաքագէտներէն, դրամատէրներէն և քարոզիչներէն շատեր․ Այս քլիւպի իւրաքանչիւր գումարման մէջ գրական, տնտեսական, քաղաքական և կրօնական նիւթերու վրայ մասնաւոր խնամով պատրաստուած ճառեր կ'ընթերցուին և անդամներուն կողմանէ դիտողութիւններ կ'ըլլան այն ճառերուն վրայ․ Վերջին նիստին մէջ գլխաւոր նիւթն՝ որով զբաղեցաւ ժողովն՝ էր Sectarianism (Աղանդապաշտութիւն), ախտ մը որ ճարակած է աւելի յԱմերիկա և յԱնգլիա քան ուրիշ երկիրներու մէջ․ Զարմանալի զուգադիպութեամբ մը նոյն նիստին գլխաւոր ճառախօսին հետ ծանօթացած և օտար միսիոնարութեանց առթիւ Արեւելքի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակուած խմբագրական յօդուածին անգլիերէն թարգմանութիւնն անոր յանձնած էի․ Ճառախօսն Արեւելքի յօդուածին թարգմանութիւնը տեսնելէ առաջ գրած լմնցուցած էր իւր ճառն, և շատ զարմացաւ տեսնելով որ իւր ճառին մէջ յայտնուած գաղափարները կը հաստատուէին Արեւելքի տեսութիւններով․ Մեծ շնորհակալութեամբ ընդունեց յօդուածին թարգմանութիւնն, և այնչափ հաւնեցաւ անոր որ իմ հաւանութիւնս խնդրեց կարդալ զայն Nineteenth Century Clubի մէջ․ Ես ալ անկէ աղէկ վարձ չէի ուզեր աշխատութեանս փոխարէն․ Կը շնորհաւորեմ Արեւելքի խմբագրութիւնն այն պատուոյն համար զոր ընդունած է այսպիսի մեծ քլիւպէ մը, վասն զի երբ ճառախօսը կը կարդայ Արեւելքի յօդուածին թարգմանութիւնն, ամեն կողմէ մեծ ուշադրութեամբ կը լսուի, և հաւանութեան ցոյցերով կ'ընդունուէին անոր տեսութիւնները․

Գլխաւոր ճառախօսէն ետքն Եպիսկոպոսական քարոզիչ մը խօսք կ'առնու, և բոլոր զօրութեամբ կը բողոքէ այն կոյր կրօնասիրական ջանից դէմ որ այս ու այն յարանուանութեանց կողմէ կ'ըլլան դարերէ ի վեր Քրիստոնեայ ճանչցուած և Քրիստոնէութեան համար առաւել քան զայլ ազգս հալածուած թշուառ ազգի մը մէջ հերձուածներ և պառակտումներ յառաջ բերելու․ Աղանդապաշտութեան ոգին կը ներկայացնէ իբրեւ անէծք որ կ'արգելու Քրիստոնէից միութիւնն Աստուածասիրութեան եւ եղբայրսիրութեան սկզբանց վրայ, և կուտայ վատնել կեանք, դրամ ու եռանդ անկարեւոր բաներու․ Երիցական քարոզիչ մը նոյն զգացումը կը յայտնէ, և կ'ողբայ չարեաց վրայ որ յառաջ կուգան ոչ միայն օտար երկիրներու մէջ, այլ նոյն իսկ Ամերիկայի մէջ աղանդապաշտութեան ոգիէն․ Ժողովական քարոզիչ մ'ալ կը ձայնակցի իւր նախորդներուն դատապարտելով աղանդապաշտութեան ոգին․ Նշանակութեան արժանի է թէ Արեւելքի յօդուածին մէջ յայտնուած տեսութիւններուն առարկութիւն չըլլար որեւիցէ տեսակէտէ, և ազատամիտ քլիւպի մը մէջ միաձայն բողոք կը բարձրանայ նոյն իսկ Բողոքական քարոզիչներէ այն ձախող ջանից դէմ որ կ'ըլլան Քրիստոնեայ Հայերը վերստին ի Քրիստոնէութիւն բերելու համար․ բայց անդին տգէտ, չհամոզելով և վատ Հայեր եկեղեցիները [illegible] պատուցելով քանի մը տոլար առնելու համար ամեն տեսակ սուտ, անհեթեթ և այլանդակ բաներ կը խօսին տգէտ ու կրօնամոլ Ամերիկացիներու Հայոց եկեղեցւոյն, Հայոց ընկերական և ընտանեկան կենաց դէմ, և խիղճ չեն ըներ նոյն իսկ հայրերն ու մայրերն անարգելու, ներկայացունելով զանոնք կէս բարբարոս․ Շահամոլութիւնը կը նուաստացնէ զմարդ, բայց կրօնամոլութեան հետ խառնուած շահամոլութիւնն ի՛նչ կ'ընէ․․․

* * *

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Ժ․ ՕՆԷ
ԿԱՐԱՊԻ ԵՐԳԸ
Թարգմանեց Մ․ Մ․
[illegible] Մամուլեան
Գին 5 Ղրուշ

Կը ծախուի գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան տպարանը․ 1629 1—3

ՏԻԿԻՆ ԿՐԻՒԶՔԻ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԵՒ ՄԱՍԷՕԶ
(Masseuse)

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԵՒ ԱՐԱԳ ԲՈՒԺՈՒՄՆ
Յօդացաւի, իջուածքի եւ որովայնի ու ջղային հիւանդութեանց, գիտական շփմամբ (massage)

Խորհրդակցութիւնք ժամ 2էն 4 (Ը․ Ե․), Բերայի մեծ փողոց, 439 Սեպահի Լուսանկարչատան վերի յարկը․
1555 6—12

ՏՕՔԹ․ Հ․ Պ․ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Բարձր համալսարանաց մէջ աւարտելով իւր բժշկական ուսումն, վկայեալ, մանաւանդ նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ յետ երկարամեայ փորձառութեան՝ մայրաքաղաքս վերադարձած, և իւր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա Թուլումպա փողոց Թիւ 33 տունն, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ․ Կը կատարէ վիրաբուժական կարեւոր գործողութիւններ, մասնաւորապէս իբրեւ մասնագէտ կանանց վերարտադրական, աչքի եւ մորթի հիւանդութեանց․

Նաեւ ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատներն ամեն հինգշաբթի ժամը 6—9 իւր տան մէջ․ 1558 5—26

ՏՈՔԹՕՐ ԱՍԼԱՆ
ԱՍՏԱՄՈՔՍԻ ԵՒ ԱՂԻՆԱՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ
Խորհրդակցութիւնք ամեն օր
ժամ 5էն 10
428, Մեծ Փողոց Բերայի
Ռուսական դեսպանատան դիմաց
1550 10—40

ԱԺԱՆ ՎԱՃԱՌԵԼ
ՇԱՏ ՎԱՃԱՌԵԼՈՒ
ՀԱՄԱՐ

Աւասիկ այն գրութիւնը զոր ընդունած է արանց և տղայոց համար պատրաստ հանդերձեղինաց մեծ վաճառատունն

Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
AU CROISSANT
94, Նիւքսէք Գալըրըմ, 94,
Վոյվոտայի դիմաց․

Այս վաճառատուն, որ հետզհետէ ահագին տարածութիւն մը կ'առնու, որուն պատճառն է իւր հագուստներուն վայելչութիւնն և դիմացկունութիւնն, այս տարի իւր հագուստներն ի վաճառ հանած է այնքան զեղչեալ գներով որ իւր մրցակիցներն անգամ զարմացած են․ Յիշեալ տան մէջ այցելութիւն մը կը բաւէ համոզելու համար ամենէն թերահաւատները․
1506

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Պ․ Հ․ ԲԱԲԱՃԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իրեն դիմողներուն դիւրութեան եւ իւր գործին ընդարձակման համար, իւր գործատունը փոխադրած է Բերա Քիւչիւք-Բարմաք Քաբուէն ի
ԲԱՍԱԺ ՀԱՃՕԲՈՒԼՕ, Թիւ 34

Սոյն գործատան մէջ կը պատրաստուին արանց վերաբերեալ ամեն տեսակ ճերմակեղէններ, և մասնաւորապէս

ՇԱՊԻԿՆԵՐ

Ինչպէս եւ հարսանիքի եւ պարահանդէսի համար նորաձեւ շապիկներ․ Մասնաւոր խնամքով կը նորոգուին նաեւ ամեն տեսակ ճերմակեղէններ․

Յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի մնան ապրանաց ձեւերու եւ կարերու ընտրութենէն եւ [illegible]․
1565 4—15

Պաշտօնական հրամանագրով ու Օսմանեան կայսերական կառավարութեան կնիքովը վաւերացեալ, յառաջիկայ լատինացւոց ապրիլ 1ին (մարտ 19 ըստ յունաց) Սրբուհի փողերանոցին մէջ քաշուելիք երկաթուղւոց 109րդ վիճակահանութեան բոնները միայն Ղալաթիա Քօմիսիոն խանին դիմացը Պանքեր Ղ․ Փ․ Զափուրեան Թիւ 9 դրամատան մէջ կը ծախուին․ ամբողջ պարգեւ 5 1/2, 2 1/2 ղրուշ․

Մեծ պարգեւ 600,000 փրանք

Մանրամասնութիւնք ամեն տոմսին ետեւը նշանակուած են․ Առուծախի ամեն տեսակ տոկոսաւոր ու վիճակաւոր արժեթղթոց, ընդհանուր վիճակաց քննութիւնք

Դիմել } հեռագրաւ․ Զաբուրեան Ղալաթիա
նամակաւ Ղ․ Փ․ ԶԱԲՈՒՐԵԱՆ
1124

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

Պուլկար տաղը մաադէնինին 303 սէնէսի հասըլաթընտան օլարագ մէվճուտ պուլունան 61,195 տիրհէմ ճէտիտ 843 քիւսիւր սիմը խալիսին վէ 319 տիրհէմը ճէտիտ 725 քիւսիւր ալթուն իլէ կիւմիւշ Համպէյօլիւ մաադէնինին սէնէյի մէրգումէ հասըլաթընտան օլարագ քէզալիք մէվճուտ պուլունան 68,838 տիրհէմը ճէտիտ 899 քիւսիւր սիմը խալիսին միւզայէտէսի պիլ իճրա շէհրի հալը րումինին 21ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 9 րատտէլէրինտէ գարարտատէսի քէշիտէ օլունմագ վէ 24 սաաթ զարֆընտա 100տէ 5 զամմ գապուլ օլունուպ անտէն սօնրա զամմ գապուլ օլունմամագ վէ թէգարրուր իտէճէք էսմանը նագտէն վէ տէֆաթէն վէ լիրայի օսմանի 100 ղուրուշա օլարագ Օրման վէ Մէատին վէզնէսինէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ մէզգըր միւզայէտէյէ վազ օլունտուղընտան, թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօլարը իլէ պէրապէր Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր․
9 մարթ 304 1617

Քէզա

Թօգատ գալիմաղէսինտէ մէվճուտ վէ 85,000 քիւսիւր գըյէյի ճէտիտէ խալիս պագըրըն իշպու 304 սէնէսի շէհրի մարթըն 21ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ գատար միւզայէտէսինէ տէվամ իտիլէրէք էյամը մէզքիւրէտէ սաաթ օն պուչուքտա գարարտատէսի քէշիտէ օլունուպ անտէն սօնրա 48 սաաթ զարֆընտա 100տէ 5 զամմ գապուլ իտիլմէք վէ մէզքիւր պագըրլարըն փիյաթը տէրէճէի մաթլուպէյէ վիւսուլինտէ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք Թօգատտա թէսլիմ գըլընմագ վէ թէգարրիւր իտէճէք պէտէլի պագըրլարըն հինը թէսլիմինտէ նագտէն վէ տէֆաթէն վէ լիրայի օսմանի 100 ղրշ․ հիսապը իլէ Օրման վէ Մէատին վէզնէսինէ թէէտիյէ օլունմագ շարթը իլէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մէզքիւր պագըրլարա թալիպ օլանլարըն Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։
9 մարթ 304 1618

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գափանը տագիգ գուրպինտէ ճամի ալթը սօքագը քէօշէ պաշընտա պիլա նօմէրօ քէպիր պիր պապ արբաճը տիւքեանը․

Գափանը տագիգ գուրպինտէ Թիմուր եօլու իւզէրինտէ քէօշէ պաշընտա սաղիր պիր պապ չուվալճը տիւքեանը․

Գափանը տագիգ գուրպինտէ ճամի ալթը սօգագընտա պիր պապ արփաճը տիւքեանը․

Գափանը տագիգ գուրպինտէ չէօրէքճիլէր իչինտէ էսկի գափու եէրինտէ արփաճը տիւքեանը․

Գափանը տագիգ գուրպինտէ ճամի ալթը սօգագընտան պիր պապ չուվալճը տիւքեանը․

Պալատէ մուհարրէրէ պէշ պապ տիւքեան իճարէ վիրիլէճէկլէրինտէն իսթիճարընէ թալիպ օլանլարըն իշպու մարտը րումինին օն տէօրտիւնճի փազար իրթէսի կիւնիւ գատար հէր կիւն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․
9 մարտ 1888 1581
Նօ․ 8 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իլէ սէպզէ գօմիսիօնը իչուն միւպայեա օլունաճագ օլան էլլի պին գըյէ գուրու սօղանըն վէ իւչ եիւզ պին գըյէ բաթաթէսին իշպու մարտը րումինին օնունճու փէնչշէնպէ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ օն իքինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթլարընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․
7 մարտ 1304 1580
Նօ․ 6 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ	ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964	ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ,

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

PAPIER WLINSI

ՎԼԷՆՍԻԻ ԹՈՒՂԹ

ՎԼԷՆՍԻ Թուղթին անձգին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց, Հարբուխ, Բրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իւր գործածութիւն շատ պարզ եւ դիւրին է. կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Ժ. Վիալէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց. Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։

Պահանջել ՎԼԷՆՍԻԻ անունը։ 113

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

The WESTERN, ապահովագրական Ընկերութիւն ի Թորոնթօ Դրամագլուխ 100,000 անգլ. ոսկի	L'ETERNELLE Ապահովագրական անանուն ընկերութիւն ի Բարիզ. ընկերական դրամագլուխ 5,150,000 Ֆրանք որ պիտի բարձրանայ 10,000,000 Ֆրանքի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

THE WESTERN ապահովագրական ընկերութիւն ի Թորոնթօ

Դրամագլուխ 100,000 անգլ. ոսկի

Վերոյիշեալ ընկերութեանց Արեւելից Տնօրէնութիւնն պատրաստ է նմանապէս ծովային ապահովագրութիւններ ընդունիլ ԼՈՅՏ ԱՆԿԼԷԻ համար։

Արեւելից համար տնօրէն Մ. ԼԷՈՆՍՈՒ
Էլպիհ խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

1381

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԱՐԻԶ, ՍԷՆ-ՄԱՌԳ ՓՈՂՈՑ, №18

Ընկերական դրամագլուխ . . . . 4,000,000 ֆրանք
Մինչեւ հիմա ապահովագրելոց վճարուած դրամ 25,000,000 »

Հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ կարասիներ, անշարժ կալուածներ, վաճառատան, մթերանոցի կամ մաքսատան մէջ ապրանքներ, խիստ շահաւէտ պայմաններով և չափաւոր գներով։

Ընդհ. գործակալ Օսմ. կայսրութեան համար
ԱԼԵՔ. ԳՈՒՐՄՈՒԶԻ

Պոլսոյ համար գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ԱՄՊԱՐՃԵԱՆ
Պահչէ-Գափու, Թաշ խան, Թիւ 40

24—26 1403

ՋՄԻՆԷՆԵՐ

ՄԽՆԱԼՈՑՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ
ՌՈՒՍ-ԷՂԻԳԻՐՔ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
ՋՄԻՆԷՆԵՐՈՒ

Ջրի հաւաքածոյ յախճապակեայ, Թափծու երկաթէ և այլ
ՋՄԻՆԷՆԵՐՈՒ
ԲԷԹՐՕԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Պէրշէմպէ պազար) Ղալաթիա
32, Մահմուտիյէ փողոց)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և Թափծու երկաթէ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
Ամէն տեսակ գործիք
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-կշռորդ-Ցորենի կշռորդ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ
ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ԱԶԴ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ծխողներու վերաբերեալ առարկայից մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառականաց թէ Կ. Պոլիս հաստատած եմ մթերանոց մը իմ սիգարէթի ճշմարիտ թուղթերէս,

JOB

Պ. Ժան Լութֆեանի վաճառատունն ի Ղալաթիա, 17, Մահմուտիէ փողոց, Ցայսմհետէ կրնան անոր դիմել իրենց ընելիք յանձնարարութեանց համար, Ապահով պիտի լինին թէ չպիտի խաբուին կեղծերը ծախող վաճառականներէ, որք անխղճութեամբ կը խարդախեն մեր թուղթերը։

Ինչ ինչ որոշեալ քանակութեանց համար, գործարանին գնով պիտի վաճառուի իրենց։

1400 16—31

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Այս կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերպուլի և Սեւ ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թո.
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արմէնիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5503
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարտինեան	2000	Լիզպոն	800
Տուրըյ	700	Օպորթօ	700
Եգիպտեան	3700	Պերուվիան	3800
Ֆլավիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆլամինիան	3700	Վիրճինեան	6800

Սպրէյնեան շոգենաւը, Լիվերպուլէն դէպի ամսոյս 28ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար տեղ չընդունուիր

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Փարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալթար, Պ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Օ. Քամիլիերի.
Շիրա, Ս. Վօքօդօրուլօ Որդիք և ընկ
Զմիւռնիա, Գ. Ուիթոլ և ընկ.

1896

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ ՀԸԼ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարթելլօ	2,500
Պասսանիօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Բրաւօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գայրօ	2,600	Օռլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օպորտօ	4,500
Գամիլօ	2,100	Օտօ	2,000
Գատօ	2,000	Պասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Պալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Պանտէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիտօ	2,800
Էրատօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիթանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտնօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճէնօ	2,300	Քուանտօ	3,600
Քէլսօ	2,000	Խէտտօ	1600
Քօլօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Մոսքինօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն, եւ Անվերսէն աստ հասած պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Պօրտինօ շոգենաւը, նաւապետ Տէնիսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 18ին։

Ուղեւորներու համար տեղ չընդունուիր

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ խան Ղալաթիա

1601

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բաթումի միջեւ կանոնաւորեալ բանուկ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ որ մարտ 21ին Մարսիլիայէն և մարտ 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Կոլ որ պիտի մեկնի մարտ 26ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւոլերի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ԸՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմէթ
Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 14

1606

ԲԱՊԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորեալ բանուկ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պզգը
Արգադիա	2,500	Ռոճըրս
Ասգանիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռոպին
Մաքեդոնիա	3,500	Մարշ
Պամֆիլիա	2,800	Ֆօթերկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ
ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք

1586

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Ի ՊԻՒՏԱՓԵՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Էօժէն Բարարոր
» Լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամամեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Ցէրօնեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճեան օղլու Քօնիա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախկական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կնոջ և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վաւերացեալ Աւստրօ-Հունգարական կառավարութեան ներքին գործոց նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԸՐԻ

ՉԵՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼԸ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի փէքթօրալը բաղկացնող նիւթերը թէ յԱմերիկա եւ թէ ի Պոլիս հրատարակուած են, ուզողը կրնայ մեր մաղաղայէն դեղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն իսկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Եզակի դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց. մանաւանդ ձմեռուան աս եղանակին մէջ։ Բազում վտանգաւոր հիւանդութենէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր սկսած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու նեղութիւնն ամենայնիւ կը մեղմացնէ։ Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը հարցունելու է, կեդրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման տեւողական են ու գեղեցիկ, ինչպէս են թեզանիքի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ արանց համար, պրոշներ, մանեակներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաեւ նորելուկ քարիւղի լամբեր 60 եւ 80 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենայներ։ Մեքենայով կարելու յարմար կակուղ մատնոցներ։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 581

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1888 Մարտ 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.

12 30 Ենիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թարապիա Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպ. (Պեպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 40 Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թար. Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք (Պեպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 17
3 15 Ենիմ. Մեզարպ. Պեյիւք. Թարպ. Ենիքէ. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արն. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 20
4 30 Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեյ. Թարպ. Ենիքէ. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 28
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պեյիւք. Թարապ. Պեյգօզ Բ. ... Ենիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արն. Չէնկ. Պեյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իսկ. 22
8 30 Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Պեյգօզ Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արն. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք. 34
10 — Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պեշ. 21

Անատոլուգավաղէն կամուրջ եկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնաւ. Օրթ. Պեշիք. 20
1 — Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. 21
1 30 Պեպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. Գապ. 28
2 10 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 22
2 40 Պեպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. 18
3 20 Արն. Գուր. Օրթ. Պեշ. 33
4 45 Արն. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 21
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 28

Ասիական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Գապ. 33
1 — Պեյգօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլքէօյ (Չէնկ. պիտի հաղորդ.) 23
1 45 Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիք. 33
2 15 Ա. և Ռ. Գավ. Մեզարպուրնու Պեյիւք. Թարապ. Պեյգ. Բաշչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Չէնկ. Պեյլէր. Գուզկ. 34
2 35 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պեյ. Գուզկ. Պեշ. 21
4 15 Գանտ. Վան. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իսկ. 17
4 30 Պեյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք. 23
8 45 Միրկէօն Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պեյլէրպէյ Գուզկ. Իսկիւտար 23
10 30 Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ Ուղղակի կամ. 20

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 30 Պեշիք. Օրթ. Արն. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարպ. Պեյիւք. Ենիմ. 20
2 45 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արն. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թար. Պեյիւք. Մեզարպ. Ռ. Ա. Գավագ 28
3 30 Գապաթ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլէր. Չէնկէլ. Արնաւ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Պեյգ. Թարապ. Պեյ. Մեզ. Ենիմ. 22
5 40 Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Սթէն. Ենիքէ. Պեյգ. Թարապ. Պեյ. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ 34
7 — Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլէր. Չէնկ. Արնաւ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկէօն 23
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնաւ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարպ. Մեզար. Պեյ. 21
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիքէօյ, Թարապիա, Պեյք. Մեզար. Ենիմ. 18
11 — Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարապ. Պեյիւք. Մեզարպ. Ենիմ. 34

Կամուրջէն Անատոլուգավաղ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 10 Ուղղակի Պեպէք 18
2 45 Ուղղակի Արնաւուտքիւղ 33
4 15 Ուղղակի Արնաւուտքիւղ 21

10 — Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վափօր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 40 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնաւ. Պեպէք 22
11 20 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնաւ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթէն. Ենիք. 20
11 45 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպէք 28

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 15 Ուղղակի Չէնկէլքէօյ 33
2 — Ուղղակի Գանտիլլի 21
3 — Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաղճէ Պեյգ. 23
3 35 Ուղղակի Գանտիլլի 17
9 30 Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 20
10 — Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչա. Պեյգ. Թարապ. Պեյիւքտ. Մեզարպ. Գավագլար 17
10 45 Պեշիք. Գուզկ. Պեյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի Պեպէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշչա. Պեյգօզ 23
11 45 Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք. Պեպէք 21

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
12 30	6 20	12 55	8 15 Պեշիք
1 —	7 —	1 20 Պեշի. Գզկ	9 —
1 30	8 15 Պեշիք	2 —	9 35
2 —	9 —	2 30	10 10 Պեշիք
2 30	9 30	3 5	10 40 Գզ.
3 — Պեշիք	10 — Պեշիք	3 40	10 45 Ֆէրպ.
3 30 Ֆէրպօթ	10 15 Ֆէրպ.	4 15 Ֆէրպօթ	11 10
3 45	10 40	4 30 Պեշիք	11 30 Ֆէրպ.
4 15	11 10 Գզ.	5 —	11 40
4 45 Ֆէրպօթ	11 15 Ֆէրպ.	5 30 Ֆէրպօթ	11 50 Գզ*
4 50 Վափօր	11 40	5 35	12 —
5 20	12 —	6 25	
5 45 Պեշիք		7 5	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
1 —	8 15 Պեշիք	— —	7 5 Պեշիք
1 45	8 45	1 —	8 15
2 30	9 15	1 40 Պեշիք	8 45
3 — Պեշիք	9 45	2 20	9 15
3 30 Ֆէրպօթ	10 10 Պեշիք	3 5	9 45
4 15	10 15 Ֆէրպ.	3 45	10 10 Պեշիք
4 45 Ֆէրպօթ	10 45	4 15 Ֆէրպօթ	10 45 Ֆէրպ.
»4 50 Վափօր	11 10	4 50 Պեշիք	10 40
5 45 Պեշիք	11 15 Ֆէրպ.	5 25	11 20
6 10	11 45	5 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
7 5	12 —	6 35	11 40
			12 —

* Այս երթեւեկութիւն հրեից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
» Այս երթեւ. կիրակի օրերը ժամ 5ին։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30 » » (կիրակի օրերը ժ. 5 ին)
10 30 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 » » (կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիր. 4 45
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 — կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 30ին).

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 15 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 15 » Գապաթաշ
4 15 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իսկիւտար

Ծան. —Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գնացած տեղը պիտի մնան։ 668